

**Zavod za javno zdravlje
Ćuprija "Pomoravlje"
u Ćupriji**

**Centar za analizu, planiranje
i organizaciju zdravstvene zaštite
biostatistiku i informatiku u zdravstvu**

**ANALIZA ZDRAVSTVENOG STANJA
STANOVNIŠTVA POMORAVSKOG
OKRUGA
ZA 2012. GODINU**

Ćuprija, 2013.

UVODNE NAPOMENE

Zdravlje i zdravstveno stanje stanovništva predstavljaju indikatore razvoja jednog društva i preduslov njegovog daljeg napretka. Procena zdravstvenog stanja stanovništva je sociomedicinska procedura za dobijanje objektivne slike zdravstvenog stanja celokupnog stanovništva ili pojedinih populacionih grupa na jednoj teritoriji. Analiza zdravstvenog stanja stanovništva ima više ciljeva:

1. Daje sliku zdravstvenog stanja stanovništva u posmatranom periodu;
2. Omogućava vremensko praćenje zdravstvenog stanja i komparaciju;
3. Utvrđuje zdravstvene potrebe;
4. Stvara osnovu za planiranje mera zdravstvene zaštite;
5. Omogućava evaluaciju efekata postignutih primenom mera zdravstvene zaštite.

Merenje zdravstvenog stanja vrši se uz pomoć većeg broja indikatora i uz prisustvo više indirektnih podataka dobijamo globalnu sliku zdravstvenog stanja odabrane populacije. Za merenje se najčešće koriste klasični pokazatelji:

1. vitalno-demografski podaci,
2. pokazatelji morbiditeta i mortaliteta,
3. pokazatelji stanja čovekove okoline,
4. pokazatelji rada i korišćenja zdravstvene službe.

U analizi zdravstvenog stanja stanovništva Pomoravskog okruga za 2013. godinu, korišćeni su demografski podaci Republičkog zavoda za statistiku i podaci redovne zdravstvene statistike zdravstvenih ustanova Pomoravskog okruga koje prikuplja i obrađuje Zavod za javno zdravlje u Čupriji. Ocena stanja životne sredine izvršena je na osnovu analiza parametara koje Zavod redovno prati.

Analiza sadrži podatke za šest opština Pomoravskog okruga koji se odnose na osnovne podatke o okrugu, demografske, socioekonomske pokazatelje, morbiditet i mortalitet, neke podatke o životnoj sredini, imunizaciji stanovništva, kadrovima, radu i korišćenju primarne zdravstvene zaštite i stacionarnih zdravstvenih ustanova.

1.VITALNO-DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE POMORAVSKOG OKRUGA

1.1 Teritorija okruga , brojno stanje i gustina naseljenosti

Pomoravski okrug se prostire na površini od 2615 km² sa 190 naselja, 214536 stanovnika po rezultatima popisa iz 2011. godine i prosečnom gustom naseljenosti od 82 stanovnika po km.². Prema popisu Republičkog zavoda za statistiku za 2011. godinu broj stanovnika okruga je manji za 5,7% u odnosu na popis iz 2002. godine.

Pomoravskom okrugu pripada šest opština Despotovac, Jagodina, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Ćuprija. Najveću površinu ima opština Despotovac, a najveći broj stanovnika opština Jagodina, koja ima i najveći broj naselja, najveću gustom naseljenosti i sedište je okruga.

Tabela br. 1 Opštine Pomoravskog okruga sa brojem naselja i gustom naseljenosti u 2012. god.

R.b	Opštine	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina u km ²	Prosečna gustom naseljenosti
1	Despotovac	33	23191	623	37,22
2	Jagodina	53	71852	470	152,88
3	Paraćin	35	54242	542	100,08
4	Rekovac	32	11055	366	30,20
5	Svilajnac	22	23551	326	72,24
6	Ćuprija	16	30645	288	106,41
Pomoravski okrug		191	214536	2615	82,04

U periodu između dva popisa, 1991. i 2002. godine (tabela 2) stanovništvo Pomoravskog okruga smanjeno je za 36673 lica odnosno 13,9%. Dakle na teritoriji okruga postoji tendencija depopulacije koja je najviše izražena u opštinama Despotovac 24,4%, Svilajnac 23%, koje imaju veliku migraciju stanovništva u inostranstvo i Rekovac 20,3%, gde dominira staro stanovništvo, a najmanje u Jagodini 8,2%.

Popisani broj stanovnika u 2011. godini ukazuje na dalji pad broja stanovnika na celom području okruga za 5,7% u odnosu na prethodni zvanični popis. Izuzetak je opština Jagodina koja beleži minimalan rast broja stanovnika za 1 %.

Tabela br. 2 Broj stanovnika Pomoravskog okruga u 2011. god. u odnosu na popise iz 1991.god. i 2002.

red. br.	Opština	1991	2002	Index 02/91	2011	Index 11/02	Index 11/91
1	Despotovac	33869	25611	0.756	23191	0.906	0.685
2	Jagodina	77226	70894	0.918	71852	1.014	0.930
3	Paraćin	64119	58301	0.909	54242	0.930	0.846
4	Rekovac	17011	13551	0.797	11055	0.816	0.650
5	Svilajnac	33136	25511	0.770	23551	0.923	0.711
6	Ćuprija	38747	33567	0.866	30645	0.913	0.791
Pomoravski okrug		264108	227435	0.861	214536	0.943	0.812

1.2 Struktura stanovništva

U strukturi stanovništva, prikazuje se i polna i starosna struktura stanovništva.

Odnos broja muškaraca i žena određen je biološkim i socijalnim faktorima. Polna struktura nema direktnog značaja za zdravstveno stanje stanovništva ali je značajna za izračunavanje nekih stopa i za određivanje specifičnog morbiditeta i mortaliteta. Ona zavisi od polne strukture živorodenih i umrlih, migracionih kretanja i dejstva izvesnih spoljnih faktora.

Tabela broj 3 Stanovništvo Pomoravskog okruga prema polu po popisu iz 2011. godine

Opština	Broj stanovnika	Broj muškaraca	% muškaraca	Broj žena	% žena	Broj žena fertilnog perioda	% žena fertilnog perioda
Despotovac	23191	11391	49,1	11800	50,9	4497	38,1
Jagodina	71852	34770	48,4	37082	51,6	15836	42,7
Paraćin	54242	26417	48,0	27825	52,0	11636	41,8
Rekovac	11055	5431	49,1	5624	50,9	1826	32,5
Svilajnac	23551	11231	47,7	12320	52,3	4746	38,5
Ćuprija	30645	14849	48,5	15796	51,5	6273	39,7
Pomoravski okrug	214536	104089	48,5	110447	51,5	44814	40,6

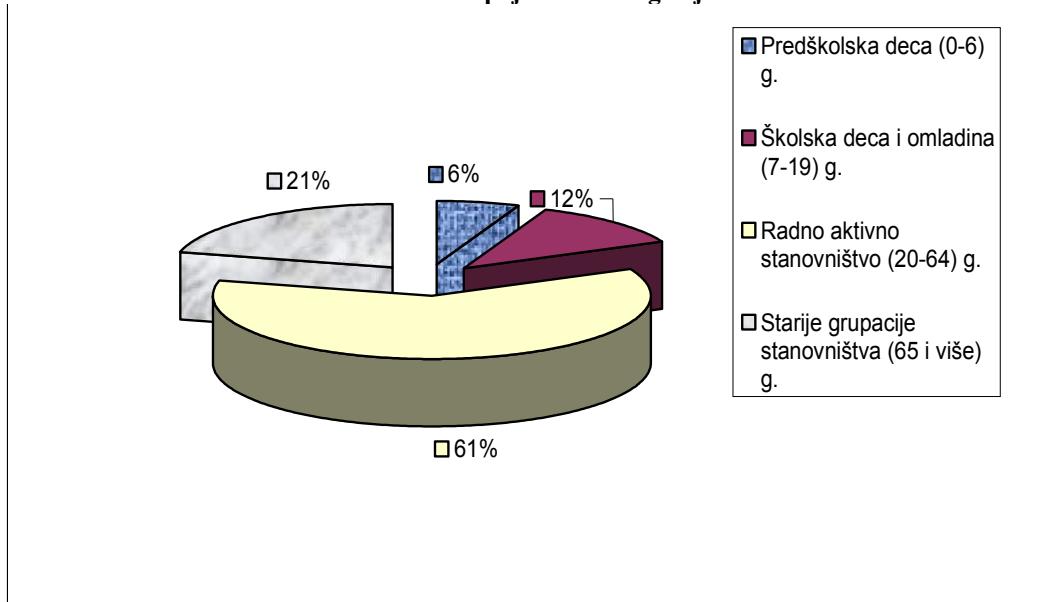
Iz tabele br. 3 se vidi da je po popisu iz 2011. godine udeo stanovnika ženskog pola nešto veći, 51,5% što je pokazatelj bolje socioekonomске razvijenosti i nivoa zdravstvene zaštite. Od ukupnog broja stanovništva ženskog pola 40,6% pripada ženama fertilnog perioda.

Na starosnu strukturu stanovništva utiče prirodno kretanje (rađanje i umiranje), ali i mehaničko kretanje stanovništva, migracije. Poznavanje starosne strukture stanovništva daje nam sliku starosti populacije u celini na osnovu koje se određuju prioritetni zdravstveni problemi i planira zdravstvena zaštita.

Tabela br. 4 Broj i procentualno učešće pojedinih kategorija stanovnika Pomoravskog okruga prema popisu Republičkog zavoda za statistiku 2011. godine

Br	Kategorije stanovništva	Opštine													
		Despotovac		Jagodina		Paraćin		Rekovac		Svilajnac		Ćuprija		Okrug	
		broj	%	broj	%										
1	Predškolska deca (0-6) g	1182	5.1	4629	6.4	3336	6.2	468	4.2	1297	5.5	1716	5.6	12629	5.9
2	Školska deca i omladina (7-18) g	2722	11.7	8224	11.4	6727	12.4	1080	9.8	2881	12.2	3591	11.7	26063	12.1
3	Radno aktivno stanovništvo (19-64) g	13648	58.9	45863	63.8	33762	62.2	6131	55.5	13810	58.6	19107	62.3	131482	61.3
4	Starije grupacije stanovništva (65 i više) g	5639	24.3	13136	18.3	10417	19.2	3376	30.5	5563	23.6	6231	20.3	44362	20.7
Ukupno:		23191	100	71852	100	54242	100	11055	100	23551	100	30645	100	214536	100

Grafikon br. 1 Procentualna struktura pojedinih kategorija stanovništva

Iz navedenih podataka o starosnoj strukturi stanovništva može se uočiti da stanovništvo Pomoravskog okruga spada u grupu vrlo starog stanovništva, s obzirom da je udeo stanovnika starijih od 65 godina 20,7 %. Taj udeo je najmanji u opštini Jagodina 18,3%, a najveći u opštini Rekovac čak 30,5%. Indeks starenja je takođe visok 0,87 za okrug što pokazuje da postoji proces izraženog starenja stanovništva obzirom da je vrednost veća od 0,4 a koja se smatra granicom od koje počinje da se tretira starim stanovništvo. .

1.2 Vitalne karakteristike Pomoravskog okruga u 2012. godini

Stanovništvo, kao dinamična pojava se stalno menja, kreće. Prirodno kretanje stanovništva podrazumeva promene u ukupnom broju stanovnika kao posledica rađanja (natalitet) i umiranja (mortalitet). Broj rođenih je pozitivna a broj umrlih negativna komponenta kretanja stanovništva.

Vitalni pokazatelji za 2012. godinu po opštinama i na nivou Pomoravskog okruga, dobijeni su iz Zavoda za statistiku i podataka koji se obrađuju u Zavodu za javno zdravlje.

Tabela br. 5 Vitalni pokazatelji stanovništva Pomoravskog okruga u 2012. god.

R. Br	OPŠTINE	Procenjeni broj stanovnika	ŽIVOROĐENI		UMRLI				stopa smrtno- sti odojča- di	stopa prirodnog priraštaja	MRTVORO- ĐENI	
					ukupno		odojčad					
			broj	stopa nataliteta	broj	stopa mortaliteta	broj	%	broj	%	broj	stopa
1	Despotovac	22855	147	6.4	438	19.2	1	0.23	0.00	6.8	-12.7	2 13.6
2	Jagodina	71793	732	10.2	1067	14.9	8	0.75	0	0.00	10.9	-4.7 1 1.4
3	Paraćin	53801	421	7.8	892	16.6	1	0.11	0.00	2.4	-8.8	1 2.4
4	Rekovac	10792	50	4.6	286	26.5	1	0.35	0	0.00	20.0	-21.9 0 0.0
5	Svilajnac	23262	174	7.5	455	19.6	1	0.22	0.00	5.7	-12.1	1 5.7
6	Čuprija	30305	222	7.3	524	17.3		0.00	0	0.00	0.0	-10.0 1 4.5
POMORAVSKI OKRUG		212808	1746	8.2	3662	17.2	12	0.33	0.00	6.9	-9.0	6 3.4

Broj živorodjenih u Pomoravskom okrugu je u stalnom padu, kako u apsolutnim vrednostima tako i u stopama, u svim opštinama. Prema SZO faza nepovoljnog nataliteta je stopa ispod 12%. U 2012. godini **stopa nataliteta** za okrug je 8,2 pri čemu je najniža u Rekovcu 4,6 a najviša u Jagodini 10,2.

Mortalitet, umiranje, je negativna vitalna komponenta i od velikog je značaja u oceni zdravstvenog stanja stanovništva. Opšta stopa mortaliteta, odnosno ukupan broj umrlih u Pomoravskom okrugu je visok i u stalnom je porastu, vezano za sve izraženije starenje stanovništva. Prosečna stopa za okrug je 17,2 a najvišu stopu ima opština Rekovac 26,5 i to je opština sa najstarijom populacijom.

Mortalitet odojčadi je jedan od najbitnijih indikatora socioekonomskih prilika i funkcionalisanja zdravstvene zaštite žena i dece. Stope smrtnosti odojčadi su niske već duži vremenski period u okrugu, u 2012. godini je bilo 12 evidentirana slučaja sa stopom od 6,9 a tolerantna granica za Evropu je do 20. Podaci za okrug su za slučajeve umrle na teritoriji okruga, dok za slučajeve koji su lečeni i umrli van okruga odnosno na tercijalnom nivou, još uvek nemamo podatke.

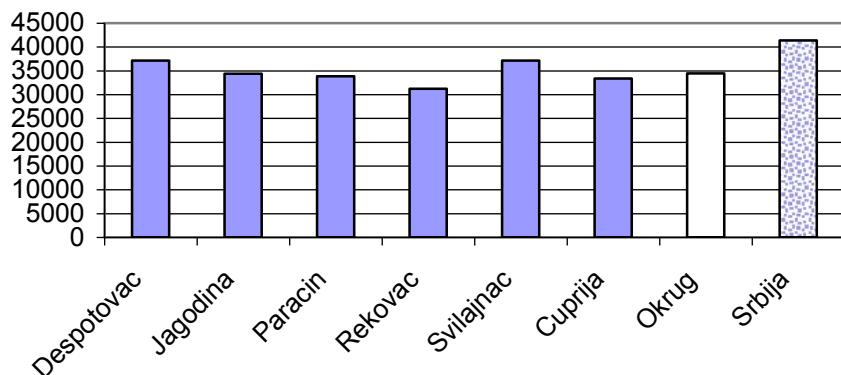
Stopa mrtvorodenih odnosno mortinataliteta u okrugu je takođe niska jer postoji odgovarajuća i dobro razvijena zdravstvena zaštita trudnica, dok se komplikovane trudnoće tretiraju u visoko specijalizovanim ustanovama tercijalnog nivoa zdravstvene zaštite.

Prirodni priraštaj predstavlja razliku između apsolutnog broja živorođenih i umrlih na jednoj teritoriji. Izražava se stopom na 1000 stanovnika i za teritoriju okruga za 2012. godinu iznosi -9, pa se može govoriti o velikoj biološkoj regresiji stanovništva, jer još od sredine osamdesetih godina prirodni priraštaj ima negativnu vrednost.

2. SOCIOEKONOMSKI POKAZATELJI OKRUGA

Nezaposlenost je važan socioekonomski pokazatelj stanja stanovništva određene teritorije. Iz Nacionalne službe za zapošljavanje okruga dobijeni su podaci o nezaposlenim licima u 2012. godini. Ukupno je bilo nezaposlenih 28936 lica, što je za 1,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući polnu strukturu nezaposlenih, zapaža se nešto veći broj žena (11,91%) u odnosu na muškarce. Stopa nezaposlenosti je 134,9 na 1000 stanovnika. Po stepenu stručne spreme, najviše je nekvalifikovanih (35,4%), zatim sa četvrtim stepenom (28,3%), pa onda sa trećim (24,7%). Sa visokom stručnom spremom je bilo 1242 nezaposlena lica što u procentima izraženo iznosi 4,29%. U odnosu na prethodnu godinu, beleži se porast nezaposlenih ove kategorije za 18% što predstavlja novih 188 lica sa diplomom fakulteta.

Grafikon br. 2 Prosečna neto zarada u 2012. godini

Prosečna neto zarada u 2012. godini na teritoriji Pomoravskog okruga bila je 34471 dinara što je nešto niže u odnosu na prosek republike Srbije koji je iznosio 41377. Među opštinama najveći prosek ima opština Svilajac 37141 i Despotovac 37112 a najniži prosek ima opština Rekovac sa 31187 dinara. U odnosu na prethodnu godinu evidentno je povećanje zarada za oko 10 procenata.

3. MORTALITET I MORBIDITET U POMORAVSKOM OKRUGU U 2012. GODINI

3.1. Mortalitet

Tabelom broj 6 prikazane su osnovne karakteristike mortaliteta stanovništva Pomoravskog okruga u 2012. godini. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku evidentirano je 3662 umrle osobe na teritoriji okruga od čega je 3275 prirodnih smrti, 70 nasilnih smrti, a nepoznato je bilo 317 slučaja. Lečenih pre smrti je 91,7%.

Tabela br. 6 Karakteristike mortaliteta stanovništva Pomoravskog okruga u 2012. godini

Opština	prir. smrt	lečeni pre smrti		nasilna smrt				ostalo	nepoznato
		broj	%	svega	nesreća	samoub.	ubistva		
Despotovac	413	409	93.4	8	6	2	0	0	17
Jagodina	935	976	91.5	20	8	10	1	1	112
Paraćin	803	830	93.0	15	10	4	0	1	74
Rekovac	251	268	93.7	5	3	2	0	0	30
Svilajnac	411	424	93.2	11	5	6	0	0	33
Ćuprija	462	451	86.1	11	5	5	0	1	51
Pomoravski okrug	3275	3358	91.7	70	37	29	1	3	317

Struktura umrlih prema uzroku smrti (po MKB-10 klasifikaciji) prikazana je tabelom br.7

Tabela br. 7 Struktura umrlih u opštinama Pomoravskog okruga prema uzroku smrti za 2012. godinu

Grupa bolesti i klasifikacija po MKB10	Opštine i broj umrlih lica													
	Despotovac		Jagodina		Paraćin		Rekovac		Svilajnac		Ćuprija		Okrug	
	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%
I A00-B99	1	0.2	3	0.3	3	0.3	1	0.3	1	0.2	1	0.2	10	0.3
II C00-D48	71	16.2	222	20.8	187	21.0	37	12.9	58	12.7	82	15.6	657	17.9
III D50-D89			3	0.3			2	0.7	2	0.4	1	0.2	8	0.2
IV E00-E90	8	1.8	19	1.8	22	2.5	5	1.7	16	3.5	10	1.9	80	2.2
V F00-F99	1	0.2	4	0.4	6	0.7			2	0.4			13	0.4
VI G00-G99	6	1.4	15	1.4	16	1.8	4	1.4	8	1.8	1	0.2	50	1.4
VII H00-H59														
VIII H60-H95														
IX I00-I99	275	62.8	507	47.5	471	52.8	161	56.3	278	61.1	319	60.9	2011	54.9
X J00-J99	23	5.3	57	5.3	40	4.5	22	7.7	13	2.9	17	3.2	172	4.7
XI K00-K93	15	3.4	28	2.6	18	2.0	6	2.1	6	1.3	10	1.9	83	2.3
XII L00-L99			1	0.1									1	0.0
XIII M00-M99			1	0.1	1	0.1							2	0.1
XIV N00-N99	10	2.3	50	4.7	32	3.6	9	3.1	17	3.7	17	3.2	135	3.7
XV O00-N99			1	0.1									1	0.0
XVI P00-P96	1	0.2	8	0.7			1	0.3	1	0.2			11	0.3
XVII Q00-Q99					1	0.1							1	0.0
XVIII R00-R99	19	4.3	128	12.0	80	9.0	33	11.5	42	9.2	55	10.5	357	9.7
XIX S00-T98	8	1.8	20	1.9	15	1.7	5	1.7	11	2.4	11	2.1	70	1.9
UKUPNO	438	100.0	1067	100.0	892	100.0	286	100.0	455	100.0	524	100.0	3662	100.0

Vodeći uzroci smrti prema MKB-10 klasifikaciji su bolesti sistema za krvotok sa učešćem od 54,9% u ukupnom broju umrlih i stopom na 100.000 stanovnika od 944,1, zatim

tumori sa 17,9% i stopom od 308,7 . Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (R00-R99) su zastupljeni u strukturi sa 9,7% i stopom od 167,7, slede bolesti sistema za disanje sa 4,7% i stopom 80,8, i bolesti mokraćno-polnog sistema sa 3,7% i stopom 63,4.

Tabela br. 8 Najčešći uzroci smrti u Pomoravskom okrugu u 2012. godini

Redni broj	Grupa po MKB-10	Br.	%	Stopa na 100.000 stanovnika
1	IX Bolesti sistema za krvotok - (I00-I99)	2011	54,9	944,9
2	II Tumori (C00-D48)	657	17,9	308,7
3	XVIII Simptomi ,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (R00-R99)	357	9,7	167,7
4	X Bolesti sistema za disanje (J00-J99)	172	4,7	80,8
5	XIV Bolesti mokraćno-polnog sistema (N00-N99)	135	3,7	63,4

3.2. Morbiditet

Morbiditet, oboljevanje, spada u najvažnije indikatore zdravstvenog stanja. Rutinska zdravstvena statistika obezbeđuje informacije o raširenosti pojedinih oboljenja, ali samo u delu stanovništva koji je koristio zdravstvenu zaštitu. To je takozvani registrovani morbiditet koji se može podeliti na vanbolnički i bolnički.

3.2.1 Vanbolnički morbiditet

Osnovne karakteristike vanbolničkog morbiditeta su prikazane kroz registrovana oboljenja u službama primarne zdravstvene zaštite i to službe za zdravstvenu zaštitu dece, školske dece i omladine, službe opšte medicine i službe medicine rada, iz izveštaja o radu navedenih službi.

U službama za zdravstvenu zaštitu dece na teritoriji Pomoravskog okruga registrovano je u 2012. godini 66748 oboljenja. Pet najučestalijih grupa bolesti su, kao i prethodne godine, bolesti sistema za disanje, bolesti sistema za varenje, bolesti kože i potkožnog tkiva ,zarazne i paraziterne bolesti i bolesti uva i mastoidnog nastavka .

Tabela br. 9 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama za zdravstvenu zaštitu dece na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	47963	71.86
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	3902	5.85
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	3216	4.82
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1927	2.89
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	H60-H95	1776	2.69
	UKUPNO	A00-T98	66748	100.0

U službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine registrovano je 65664 oboljenja od kojih 61,3% priprada grupi bolesti sistema za disanje dok su ostale vodeće bolesti, bolesti sistema za varenje, povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora i

simptomi, znaci i patološki laboratorijskim nalazi kao i bolesti kože i potkožnog tkiva procentualno zastupljeni sa 5-7%.

Tabela br.10 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama za zaštitu zdravlja školske dece i omladine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	40267	61.3
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	4668	7.1
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	S00-T98	3814	5.8
XVIII	Simptomi, znaci, i patološki klinički i laboratorijski nalazi	R00-R99	3543	5.4
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	3063	4.7
	UKUPNO	A00-T98	65664	100.0

U službama opšte medicine u domovima zdravlja Pomoravskog okruga registrovano je ukupno 209484 oboljenja. Najučestalije grupe bolesti su bolesti sistema krvotoka i bolesti sistema za disanje sa učešćem od 20% odnosno 19% u ukupnom morbiditetu, a zatim slede bolesti mišićno-koštanog sistema , bolesti mokraćno-polnog sistema i duševni poremećaji .

Tabela br.11 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama opšte medicine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
IX	Bolesti sistema krvotoka	I00-I99	42112	20.1
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	40164	19.2
XIII	Bolesti mišićno-kostanog sistema i vezivnog tkiva	M00-M99	18724	8.9
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	N00-N99	16721	8.0
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	14957	7.1
	UKUPNO	A00-T98	209484	100.0

Radno aktivno stanovništvo Pomoravskog okruga najčešće je, prema izveštaju **službi medicine rada**, u 2012. godini bolovalo od bolesti sistema za disanje odnosno u 24,1% slučajeva od ukupno registrovanih 38190 oboljenja. Na drugom mestu su bolesti sistema krvotoka sa 13,9%, zatim bolesti koštano - mišićnog sistema 12%, bolesti sistema za varenje 8,6% i duševni poremećaji sa 7,8% .

Tabela br. 12 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama medicine rada na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini

Grupa	Morbiditetna lista (MKB-10)	Šifra	br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	9219	24.1
IX	Bolesti sistema krvotoka	I00-I99	5302	13.9
XIII	Bolesti mišićno koštanog sistema i vezivnog tkiva	M00-M99	4591	12.0
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	3298	8.6
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	2965	7.8
	UKUPNO	A00-T98	38190	100.0

3.2.2. Morbiditet od zaraznih i hroničnih nezaraznih bolesti

Prema registru za zarazne bolesti Zavoda za javno zdravlje u Čupriji u 2012. godini je na teritoriji Pomoravskog okruga registrovano ukupno 11889 obolelih od bolesti koje podležu obaveznom prijavljivanju sa stopom incidence 5542 na 100000. U odnosu na prethodnu godinu oko 18% je manje prijavljeno zaraznih bolesti. Umrlih od zaraznih bolesti je bilo u jednom slučaju u opštini Despotovac. Najveću stopu oboljevanja po opštinaima ima Čuprija a najmanju Rekovac. Ovakvi rezultati su odraz blagovremenog i urednog prijavljivanja, tako da bi ove podatke trebalo sa rezervom prihvatići.

Tabela br. 13 Broj prijavljenih i umrlih slučajeva zaraznih i parazitarnih bolesti sa stopama incidencije na 100.000 stanovnika u 2012.god.

O P Š T I N A	AKUTNE ZARAZNE BOLESTI			
	Broj obolelih	Stopa	Broj umrlih	Stopa
DESPOTOVAC	1912	8244,6	1	4,3
PARAĆIN	414	792,5	0	0
REKOVAC	16	144,7	0	0
JAGODINA	830	1155,1	0	0
SVILAJNAC	2628	11158,8	0	0
ČUPRIJA	6089	19889,5	0	0
OKRUG	11889	5541,7	1	0,5

Najveći broj prijavljenih slučajeva na teritoriji okruga je oboleo od streptokoknog faringitisa sa 4386 obolelih i učešćem od 36,9%, zatim od gripa 3364 ili 28,3%. Sledi streptokokni tonsilitis sa 2568 slučaja i učešćem od 21,6%.

Tabela br. 14 Najučestalije zarazne bolesti na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. god.

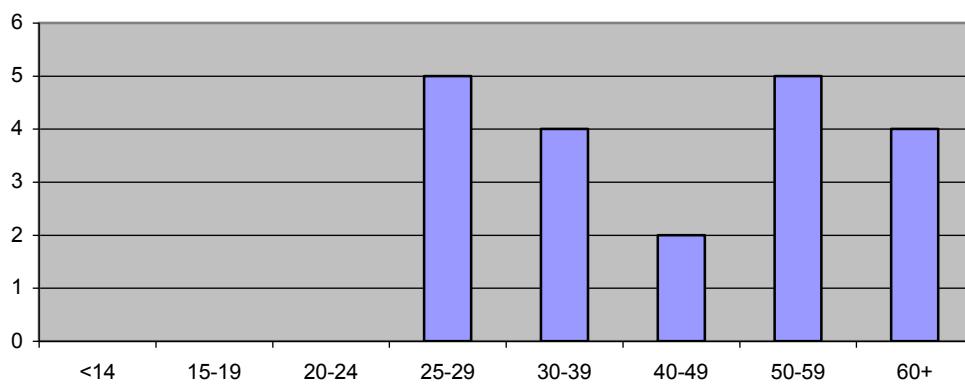
Red. br.	Zarazna bolest	Broj obolelih	%	Broj umrlih	Stopa
1	Pharingitis strep. J 02.0	5339	44,9	0	0
2	Infl. vir. non ident. J 11	3364	28,3	0	0
3	Tonsilitis strept. J03.0	2568	21,6	0	0
4	Varicella B01.9	748	6,3	0	0
5	Diarrhoea et gastr. A09	200	1,7	0	0

Što se tiče kretanja polno prenosivih bolesti na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini (tabela 15) ukupno je registrovano 20 novih slučajeva među kojima je najviše hepatitis viralis chronica C sa 9 obolelih. Posmatrajući kategorije uzrasnih grupa, polno prenosive bolesti su najzastupljenije u uzrastu od 30-39 i 50-59 godina.

Tabela br.15. Kretanje polno prenosivih bolesti po uzrastnoj distribuciji na Pomoravskom okrugu u 2012. godini

Infekcija ili bolest	UZRAST								
	1- 14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 +	SVEGA
Syphilis					1				1
Gonorrhoea									
HIV infectio									
Morbus HIV							1	1	
Hepatitis virosa B acuta				1			2		3
Hepatitis viralis chronica B					1		1		2
Infectio sexualis chlamydialis					1				1
Hepatitis viralis acuta C						1	1	1	3
Hepatitis viralis chronica C				3	2		2	2	9
UKUPNO				5	4	2	5	4	20

Grafikon br. 3 Uzrastna distribucija polno prenosivih bolesti u 2012. godini

Tab. br.16 BROJ REGISTROVANIH LICA OBOLELIH OD 11 HRONIČNIH NEZARAZNIH OBOLJENJA U 2012. GODINI PREMA VRSTI OBOLJENJA

UKUPNO		OBOLJENJA														
		MALIGNA OBOLJENJA		ENDE-MSKA NEFRO-PATIJA	PSIHOZE		ŠEĆERNA BOlest		REUMAT. GROZNICA	PROG. MIŠIĆNA DISTROFIJA	HEMOFI-LIJA	HR. INSUF. BUBRE-GA	NARKO-MANIJA	KORONARNE BOLESTI SRCA		OPSTR. BOLESTI PLUĆA
BROJ	STOPA	BROJ	STOPA	BROJ	BROJ	BROJ	STOPA	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	STOPA	BROJ	STOPA
1534	720.8	695	327.8				343	161.8						407	192.0	

Iz regista za hronične nezarazne bolesti (tabela 16) se može videti da je u 2012. godini bilo 1534 novootkrivena slučaja obolelih od 11 vrsta hroničnih nezaraznih bolesti koje podležu prijavljivanju. Najveći broj novootkrivenih slučajeva su maligne bolesti 695 (stopa 327,8) zatim koronarne bolesti srca 407 (stopa 192,0) i šećerna bolest sa 343 slučaja (stopa 161,8).

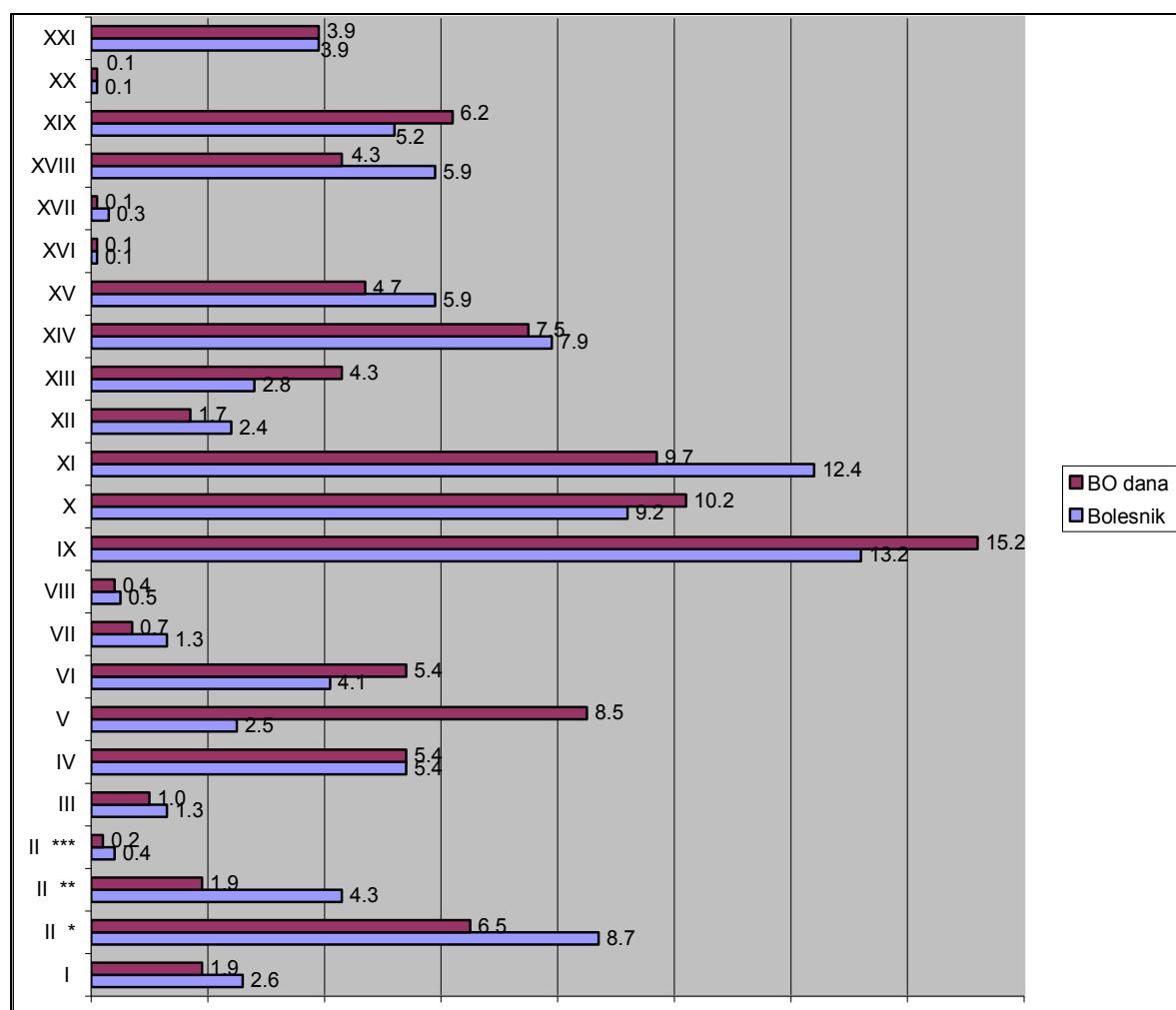
3.2.3. Bolnički morbiditet

Tab.17 Struktura bolesnika i bolničkih dana (brojčana i procentualna) prema grupama bolesti u bolnicama Pomoravskog okruga u 2012. godini

Grupa bolesti	ČUPRIJA		PARAĆIN		JAGODINA		DESPOTOVAC		SVILAJNAC		OKRUG		
	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	
I A00-B99	broj	484	3125	472	1224	113	792	2	12	1	3	1072	5156
	%	2.4	2.4	4.6	2.2	1.0	1.1	0.6	0.3	0.3	0.1	2.6	1.9
II * C00-C97	broj	1879	5777	1047	4813	662	6208	32	310	9	87	3629	17195
	%	9.4	4.4	10.2	8.8	6.0	8.5	9.0	8.2	3.1	3.2	8.7	6.5
II ** D10-D36	broj	1414	3237	202	665	183	1194	2	24	1	17	1802	5137
	%	7.1	2.5	2.0	1.2	1.7	1.6	0.6	0.6	0.3	0.6	4.3	1.9
II *** D37-D48	broj	43	196	57	143	58	267	0	0	0	0	158	606
	%	0.2	0.2	0.6	0.3	0.5	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2
III D50-D89	broj	129	699	137	557	279	1206	1	9	6	45	552	2516
	%	0.6	0.5	1.3	1.0	2.5	1.7	0.3	0.2	2.1	1.7	1.3	1.0
IV E00-E90	broj	929	6742	299	1732	941	4951	20	227	74	729	2263	14381
	%	4.7	5.2	2.9	3.2	8.6	6.8	5.6	6.0	25.8	27.0	5.4	5.4
V F00-F99	broj	622	11403	115	6662	288	4440	8	62	1	11	1034	22578
	%	3.1	8.7	1.1	12.1	2.6	6.1	2.3	1.6	0.3	0.4	2.5	8.5
VI G00-G99	broj	1078	9318	263	2532	357	2151	10	128	5	70	1713	14199
	%	5.4	7.1	2.6	4.6	3.3	3.0	2.8	3.4	1.7	2.6	4.1	5.4
VII H00-H59	broj	540	1942	5	31	2	7	0	0	0	0	547	1980
	%	2.7	1.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.7
VIII H60-H95	broj	87	514	15	35	86	468	0	0	1	4	189	1021
	%	0.4	0.4	0.1	0.1	0.8	0.6	0.0	0.0	0.3	0.1	0.5	0.4
IX I00-I99	broj	2139	16342	1257	7038	1899	14397	123	1322	109	1044	5527	40143
	%	10.7	12.5	12.2	12.8	17.4	19.8	34.7	34.8	38.0	38.7	13.2	15.2
X J00-J99	broj	1204	9897	1391	7955	1130	7961	59	670	42	405	3826	26888
	%	6.0	7.6	13.5	14.5	10.3	11.0	16.7	17.6	14.6	15.0	9.2	10.2
XI K00-K93	broj	1706	9791	1928	6482	1488	9033	38	381	11	77	5171	25764
	%	8.6	7.5	18.7	11.8	13.6	12.4	10.7	10.0	3.8	2.9	12.4	9.7
XII L00-L99	broj	619	2745	199	821	166	931	1	4	3	24	988	4525
	%	3.1	2.1	1.9	1.5	1.5	1.3	0.3	0.1	1.0	0.9	2.4	1.7
XIII M00-M99	broj	633	7262	214	1414	302	2597	16	213	2	15	1167	11501
	%	3.2	5.6	2.1	2.6	2.8	3.6	21.0	5.6	0.7	0.6	2.8	4.3
XIV N00-N99	broj	2099	14315	602	2159	568	3050	12	104	17	131	3298	19759
	%	10.5	11.0	5.8	3.9	5.2	4.2	3.4	2.7	5.9	4.9	7.9	7.5
XV O00-O99	broj	461	1614	943	4723	1045	5960	1	4	0	0	2450	12301
	%	2.3	1.2	9.2	8.6	9.5	8.2	0.3	0.1	0.0	0.0	5.9	4.7
XVI P00-P96	broj	8	16	8	97	12	58	0	0	1	2	29	173
	%	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.3	0.1	0.1	0.1
XVII Q00-Q99	broj	96	298	7	22	15	47	0	0	0	0	118	367
	%	0.5	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1
XVIII R00-R99	broj	1331	7453	569	1381	542	2430	13	130	2	17	2457	11411
	%	6.7	5.7	5.5	2.5	5.0	3.3	3.7	3.4	0.7	0.6	5.9	4.3
XIX S00-T98	broj	1301	9480	464	3964	384	2770	11	116	1	8	2161	16338
	%	6.5	7.3	4.5	7.2	3.5	3.8	3.1	3.1	17.0	0.3	5.2	6.2
XX V01-Y98	broj	13	95	9	39	10	39	1	15	0	0	33	188
	%	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.4	0.0	0.0	0.1	0.1
XXI Z00-Z99	broj	1092	8173	100	439	414	1691	4	68	1	11	1611	10382
	%	5.5	6.3	1.0	0.8	3.8	2.3	1.1	1.8	0.3	0.4	3.9	3.9
UKUPNO	broj	19907	130434	10303	54928	10944	72648	354	3799	287	2700	41795	264509
	%	100	100	100.00	100	100	100	116.48	100	116.59	100.00	100	100

Tabelama br. 17 i 18 prikazan je bolnički morbiditet na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini. Posmatrajući strukturu lečenih prema grupi bolesti najveći procenat u ukupnom morbiditetu prema broju bolesnika pripada bolestima sistema krvotoka sa 13.2% i bolestima sistema za varenje 12.4 %, a zatim bolestima sistema za disanje 9.2%, bolestima mokraćno-polnog sistema 7.9% i na kraju simptomima, znacima i patološkim kliničkim i laboratorijskim nalazima sa 5,9%.

Grafikon br. 4 Procentualna struktura bolesnika i bolničkih dana prema grupama bolesti po MKB X u bolnicama Pomoravskog okruga u 2012. godini

Posmatrajući strukturu lečenih po dobnim grupacijama i grupama bolesti može se uočiti da je grupa predškolske dece u najvećem procentu bolnički lečena od bolesti organa za disanje (J00-J99) 30,52% i organa za varenje (K00-K93) 19,73%. Školska deca i omladina su najčešće lečeni od bolesti organa za varenje 22,10% i nedovoljno definisanih simptoma i stanja 16,92% dok je mlađe radno aktivno stanovništvo od 19-44 godina najčešće je u bolnicama boravilo zbog trudnoće i rađanja 27,45% i mokraćno polnih bolesti 9,70%. Stanovništvo u uzrastu od 45-64 godina u bolnici je bilo najčešće zbog malignih bolesti 14,47% i bolesti kardiovaskularnog sistema (I00-I99) 14,23%, dok je populacija preko 65 godina starosti u 22,66% slučajeva bolnički lečena od bolesti kardiovaskularnog sistema, i sistema za varenje koji je bio zastupljen sa 11,89%.

Tab. 18 Struktura lečenih po dobnim grupacijama i grupama bolesti u 2012. godini u bolnicama Pomoravskog okruga

GRUPA BOLESTI	0 до 06		07 до 18		19 до 44		45 до 64		преко 65	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
I A00 - B99	423	13.84	331	8.75	119	1.38	99	0.87	100	0.66
II D37 – D48	5	0.16	11	0.29	286	3.32	1639	14.47	1689	11.21
	5	0.16	100	2.64	642	7.45	617	5.45	445	2.95
	0	0.00	3	0.08	13	0.15	58	0.51	84	0.56
III D50 – D89	14	0.46	10	0.26	100	1.16	141	1.25	287	1.91
IV E00 - E90	37	1.21	101	2.67	287	3.33	954	8.43	883	5.86
V F00 – F99	0	0.00	35	0.93	328	3.80	494	4.36	177	1.18
VI G00 – G99	30	0.98	123	3.25	291	3.37	581	5.13	688	4.57
VII H00 – H59	3	0.10	12	0.32	31	0.36	158	1.40	343	2.28
VIII H60 – H95	99	3.24	15	0.40	21	0.24	21	0.19	33	0.22
IX I00 – I99	16	0.52	143	3.78	344	3.99	1611	14.23	3413	22.66
X J00 – J99	933	30.52	491	12.98	239	2.77	674	5.95	1488	9.88
XI K00 – K93	603	19.73	836	22.10	731	8.48	1265	11.17	1790	11.89
XII L00 – L99	86	2.81	146	3.86	275	3.19	259	2.29	222	1.47
XIII M00–M99	7	0.23	64	1.69	180	2.09	448	3.96	468	3.11
XIV N00 – N99	115	3.76	204	5.39	836	9.70	978	8.64	1166	7.74
XV O00 – O99	0	0.00	77	2.04	2367	27.45	0	0.00	0	0.00
XVI P00 – P96	23	0.75	0	0.00	6	0.07	0	0.00	0	0.00
XVII Q00–Q99	71	2.32	31	0.82	13	0.15	2	0.02	1	0.01
XVIII R00 – R99	460	15.05	640	16.92	342	3.97	450	3.97	563	3.74
XIX S00 – T98	100	3.27	232	6.13	479	5.55	532	4.70	817	5.42
XX V01 – Y98	3	0.10	6	0.16	6	0.07	10	0.09	8	0.05
XXI Z00 – Z99	24	0.79	172	4.55	687	7.97	332	2.93	396	2.63
UKUPNO	3057	100.00	3783	100.00	8623	100.00	11323	100.00	15061	#####

4. ŽIVOTNA SREDINA

Prikaz podataka o stanju životne sredine odnosi se samo na snabdevanje stanovništva i ispitivanje higijenske ispravnosti vode za piće. Svi gradski, seoski i javni vodovodi na teritoriji Pomoravskog okruga su pod stalnim nadzorom i kontrolom Zavoda za javno zdravlje Ćuprija. To podrazumeva uzorkovanje, analizu (hemiju i bakteriološku), stalan higijensko-sanitarni nadzor sa lokalnom sanitarnom inspekциjom, kao što je i predviđeno u 2012. godini Programom zaštite stanovništva od zaraznih bolesti.

Stanovnici okruga snabdevaju se vodom iz 9 gradskih vodovoda odnosno izvorišta, na koje je priključeno 82,4% gradskog stanovništva. Dezinfekcija i ispitivanje higijenske ispravnosti vrši se redovno (tabela br. 19).

Tab. br. 19 Snabdevanje vodom u gradskim naseljima u 2012. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj vodovoda	Broj stanovnika	%stanovnika priključenih na	STANJE VODOVODA					Ispitivanje higijenske ispravnosti vode		
					Priklučujući vanje	Dezinfekcija			Zaštitne zone	Redovno	Povremeno	Ne
						Redovno	Povremeno	Ne				
1	ĆUPRIJA	3	19471	90.6	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
2	JAGODINA	1	37282	93.2	DA	DA	---	---	DA	DA	---	---
3	PARAĆIN	2	25104	90	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
4	SVILAJNAC	1	9198	81,2	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
5	DESPOTOVA	1	4197	89.9	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
6	REKOVA	1	1587	50	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
UKUPNO :		8	96839	82.4	---	---	---	---	---	---	---	---

U 2012. godini uzeto je ukupno 2302 uzoraka vode iz gradskih vodovoda od kojih je 104 uzorka ili 4,52% bilo bakteriološki neispravno a hemijski 210 ili 8,98%. Uzročnici bakteriološke neispravnosti najčešće su bili citobacter i AMB, a hemijske, povećana mutnoća.

Tab. br. 20 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz gradskih vodovoda u 2012. godini

Redni broj	VODOVOD GRAD	BAKTERIOLOŠKI PREGLED					FIZIČKO -HEMIJSKI PREGLED		
		Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti
			Broj	%			Broj	%	
1	ĆUPRIJA	356	28	7.87	AMB, klebsiella	369	69	18.70	Pov.mutnoća
2	JAGODINA	581	11	1.89	AMB, Citrobacter,strep	583	69	11.84	0
3	PARAĆIN	842	22	2.61	ukupne koliformne,AM	842	22	2.61	0
4	SVILAJNAC	268	6	2.24	AMB,citrobacter	289	15	5.19	0
5	DESPOTOVA	157	26	16.56	AMB,citrobacter	157	1	0.00	---
6	REKOVA	98	11	11.22	streptokoke	98	34	34.69	nitriti
UKUPNO :		2302	104	4.52		2338	210	8.98	

Na teritoriji Pomoravskog okruga postoji 185 seoskih naselja sa 117697 stanovnika od kojih je svega 24,25 % priključeno na seoske vodovode kojih ima 32. Tokom 2012. godine uzeto je 377 uzorka radi ispitivanja higijenske ispravnosti od kojih je 19,09% bilo bakteriološki a 19,60% hemijski neispravno.

Tab. br. 21 Centralni način snabdevanja vodom seoskih naselja u 2012. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vodova da	Broj ih karton a	priključnih na vodovod	Priključi vanje	Dezinfekcija			Zaštitne zone	Redovno	Povremeno	Ne
								Redovno	Povremeno	Ne				
1	ĆUPRIJA	15	11174	3	3	46.7	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
2	JAGODINA	52	34570	28	0	8.4	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
3	PARAĆIN	34	29138	6	6	20.4	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
4	SVILAJNAC	21	14353	3	3	3.9	NE	DA	---	---	DA	DA	---	---
5	DESPOTOVAC	32	18994	11	11	41.8	NE	DA	---	---	DA	---	DA	---
6	REKOVAC	31	9468	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
UKUPNO :		185	117697	32	32	24.25	---	---	---	---	---	---	---	---

Tabela br. 22 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz seoskih vodovoda u 2012. godini

Redni broj	OPŠTINA	BAKTERIOLOŠKI PREGLED				FIZIČKO-HEMIJSKI PREGLED			
		Broj uzetih uzorak	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzorak	Neispravnih		Uzrok neispravnosti
			Broj	%			Broj	%	
1	ĆUPRIJA	66	4	4,1	0	96	2	2.00	Nitrati, mutnoća
2	JAGODINA	219	161	73.52	koliformne fekalne	219	75	34.25	mutnoca, elektroprovodljivost
3	PARAĆIN	0	0	0,00		0	0	0,00	
4	SVILAJNAC	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
5	DESPOTOVAC	71	13	18.31		71	38	53.52	boja, Mutnoća
6	REKOVAC	---	---	0,00		---	---	---	---
UKUPNO :		377	72	19,09		377	74	19,6	---

Na teritoriji okruga postoji 601 javni vodni objekat iz kojih koristi vodu 60,3 % stanovnika i koji se redovno ispituju na higijensku ispravnost (tabela 23).

Tab. br. 23 Lokalni način snabdevanja vodom za piće iz javnih vodnih objekata u 2012. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vodnih objekata	Broj vodnih objekata uvedenih u kartoteku	% stanovnika koji koriste vodu iz ovih vodnih	STANJE VODNOG OBJEKTA		ISPITIVANJE HIGIJENSKE ISPRAVNOSTI VODE		
							Zadovoljava	nezadovoljava	Redovno	Povremeno	Ne
1	ĆUPRIJA	16	30645	94	57	50.04	---	NE	DA	---	---
2	JAGODINA	53	71852	132	78	50.35	---	NE	DA	---	---
3	PARAĆIN	35	54242	124	63	59.34	---	NE	DA	---	---
4	SVILAJNAC	22	23551	88	45	91.66	---	NE	DA	---	---
5	DESPOTOVAC	33	23191	112	54	48.37	---	NE	DA	---	---
6	REKOVAC	32	11055	51	32	95.64	---	NE	DA	---	---
UKUPNO :		191	214536	601	329	60.33	---	---	---	---	---

Tabela br. 24 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz javnih vodnih objekata u 2012. godini

Redni broj	OPŠTINA	BAKTERIOLOŠKI PREGLED				FIZIČKO-HEMIJSKI PREGLED			
		Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti
			Broj	%			Broj	%	
1	ĆUPRIJA	0	0	0.00	0	0	0	0.00	0
2	JAGODINA	126	47	37.30	Koliformne fekalne	126	59	46.83	nitrati
3	PARAĆIN	0	0	0.00	0	0	0	0.00	0
4	SVILAJNAC	0	0	0.00	0	0	0	0.00	0
5	DESPOTOVAC	0	0	0.00	0	0	0	0.00	0
6	REKOVAC	0	0	0.00	0	0	0	0.00	0
UKUPNO :		126	47	37.30		126	59	46.83	

Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz javnih vodnih objekata pokazuju da je od 126 uzetih uzoraka 47 ili 37,3% bakteriološki neispravno , a 59 uzoraka ili 46,83% fizičko-hemijski neispravno. Ovi rezultati pokazuju najveću neispravnost vode iz seoskih vodovoda.

Način dispozicije otpadnih materija i voda je prikazan u sledećim tabelama:

Tabela br. 25 Centralna dispozicija otpadnih voda

Redni broj	OPŠTINA	NASELJE	K A N A L I Z A C I J A							
			DA	NE	Priključeno		Prečišćavanje otpadnih voda		Dispozicija	
					Stanovnika	%	Industrijskih	Sanitarnih	Vodotok	Ostalo
1	ĆUPRIJA	----	DA	----	14980		DA	NE	DA	----
2	JAGODINA	----	DA	----	30080		DA	DA	DA	----
3	PARAĆIN	----	DA	----	23040		DA	DA	---	LAGUNE
4	SVILAJNAC	----	DA	----	6720		DA	NE	---	LAGUNE
5	DESPOTOVAC	----	DA	----	6210		DA	DA	DA	---
6	REKOVAC	----	DA	----	450		DA	NE	DA	---

Tabela br. 26 Konačna dispozicija čvrstih otpadnih materija- Gradske deponije smeća

Redni broj	OPŠTINA	NASELJE	D E P O N I J A							
			Ima	Nema	Higijenska		Kontrolisano nasipanje		Tipska vozila	
					DA	NE	DA	NE	DA	NE
1	ĆUPRIJA	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
2	JAGODINA	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
3	PARAĆIN	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
4	SVILAJNAC	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
5	DESPOTOVA	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
6	REKOVAC	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----

Tabela br. 27 Konačna dispozicija čvrstih otpadnih materija- Seoske deponije smeća

Redni Broj	OPŠTINA	Broj naselja	DEPONIJA		GDE SE BACA SMEĆE		
			DA	NE	Van sela	U vodotok	U dvorištu
1	ČUPRIJA	16	---	NE	DA	DA	DA
2	JAGODINA	53	---	NE	DA	DA	DA
3	PARAĆIN	35	---	NE	DA	DA	DA
4	SVILAJNAC	22	---	NE	DA	DA	DA
5	DESPOTOVAC	33	---	NE	DA	DA	DA
6	REKOVAC	32	---	NE	DA	DA	DA

5.OBAVEZNA IMUNIZACIJA STANOVNJIŠTVA

U skladu sa Programom obaveznih imunizacija stanovništva protiv određenih zaraznih bolesti u 2012. godini tabelama je prikazana vakcinoprofilaksa pojedinih grupacija stanovništva protiv dečije paralize, TBC, morbila, hemofilusa, parotita, rubeole, difterije, tetanusa, pertusisa i hepatitisa B.

Za vakcinaciju su zaduženi svi domovi zdravlja okruga u saradnji sa epidemiološkom službom Zavoda za javno zdravlje Čuprija.

Tab. br. 28 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv dečije paralize na teritoriji Pomoravskog okruga za 2012. god.

Redni br.	Opština	Vakcinacija OPV			Revakcinacija OPV								
					u 2. godini			u 7. godini			u 14. godini		
		Br. plan.	Br. vakc.	%	Br. plan.	Br. revakc.	%	Br. plan.	Br. revakc.	%	Br. plan.	Br. revakc.	%
1	Despotovac	140	137	97.85	140	138	98.57	153	150	98.03	208	128	61.53
2	Jagodina	700	645	92.14	702	638	90.88	720	675	93.75	740	710	95.94
3	Paraćin	439	423	96.35	429	408	95.10	476	464	97.47	1083	1066	98.43
4	Rekovac	50	35	70.00	58	58	100.00	73	72	98.63	85	71	83.52
5	Svilajnac	120	120	100.00	150	150	100.00	200	200	100.00	210	208	99.04
6	Čuprija	225	220	97.78	211	204	96.67	279	260	93.19	275	256	93.09
Ukupno okrug		1674	1580	94.38	1690	1596	94.43	1901	1821	95.79	2601	2439	93.77

Vakcinacija protiv dečije paralize realizovana je sa obuhvatom od 94,38%, revakcinacija u 2. godini sa 94,43%, u 7. sa 95,79% i u 14.godini sa 93,77%.

Tabela br 29 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv tuberkuloze na području Pomoravskog okruga za 2012. god.

Redni b	Opština	Broj živorođenih	Broj vakcinisanih	%
1	Paraćin	472	460	97.45
2	Jagodina	836	752	89.95
3	Čuprija	416	394	94.71
Ukupno okrug		1724	1606	93.15

Imunizacija protiv tuberkuloze obavlja se u porodilištima i kako pokazuje tabela 29, 93,15% živorođene dece u 2012. godini je vakcinisano.

Tabela br. 30 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv malih boginja, zaušaka i crvenke na području Pomoravskog okruga za 2012. god.

Redni broj	Opština	Vakcinacija MMR			Revakcinacija MMR u 7. godini			Revakcinacija MMR u 12. godini		
		Broj plan.	Broj vakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%
1	Despotovac	140	138	98.57	153	150	98.03			
2	Jagodina	700	564	80.57	720	603	83.75			
3	Paraćin	429	411	95.80	476	464	97.47			
4	Rekovac	60	37	61.66	73	73	100.00			
5	Svilajnac	120	120	100.00	200	200	100.00			
6	Ćuprija	189	169	89.41	279	260	93.19	3	3	100.00
Ukupno okrug		1683	1439	87.85	1901	1750	92.05	3	3	100.00

Vakcinacija MMR vakcinom realizovana je na teritoriji okruga sa 87,85%, revakcinacija u 7. godini sa 92,05% a u 12. godini sa 100% (tabela 30).

HIB vakcinacija realizovana je sa obuhvatom od 94,86% (tabela 31).

Tabela br. 31 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv bolesti koje izaziva Haemophilus inphluenzae tip b na području Pomoravskog okruga za 2012. god.

Redni broj	Opština	Hib vakcinacija			Vakcinisani sa tri doze	Potpuno vakc. sa dve doze	Potpuno vakc. sa jednom dozom
		Br. plan.	Br. vakc.	%			
1	Despotovac	140	140	100	127	11	2
2	Jagodina	700	645	92.14	645	0	0
3	Paraćin	439	423	96.35	421	2	0
4	Rekovac	50	35	70	34	1	0
5	Svilajnac	120	120	100	120	0	0
6	Ćuprija	225	225	100	198	26	1
Ukupno okrug		1674	1588	94.86	1545	40	3

Tab. br. 32 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv difterije, tetanusa, pertusisa na teritoriji Pomoravskog okruga za 2012. godinu.

Redni br	Opština	Vakcinacija DTP			Revakcinacija DTP u 2. godini			Revakcinacija DT u 7. godini			Revakcinacija dT u 14. godini		
		Broj plan.	Broj vakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%
1	Despotovac	140	140	100.00	140	140	100.00	153	150	98.03	208	128	61.53
2	Jagodina	700	645	92.14	702	638	90.88	720	675	93.75	740	710	95.94
3	Paraćin	439	423	96.35	429	408	95.10	476	464	97.47	1083	1066	98.43
4	Rekovac	50	35	70.00	58	58	100.00	73	72	98.63	85	71	83.52
5	Svilajnac	120	120	100.00	150	150	100.00	200	200	100.00	210	208	99.04
6	Ćuprija	225	225	100.00	211	206	97.63	279	260	93.15	275	256	93.09
Ukupno okrug		1674	1588	94.86	1690	1600	94.67	1901	1821	95.79	2601	2439	93.77

Obavezna vakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa realizovana je sa obuhvatom dece od 94,86% , dok su revakcinacije u 2,7 i 12. godini realizovane sa obuhvatom 94,67% i 95,79% . Vakcinacija protiv hepatitisa B je u ukupnom procentu realizovana sa 94,08% kod dece u prvoj godini života, dok je kod onih u 12. godini taj procenat 91,61%. (tab.33)

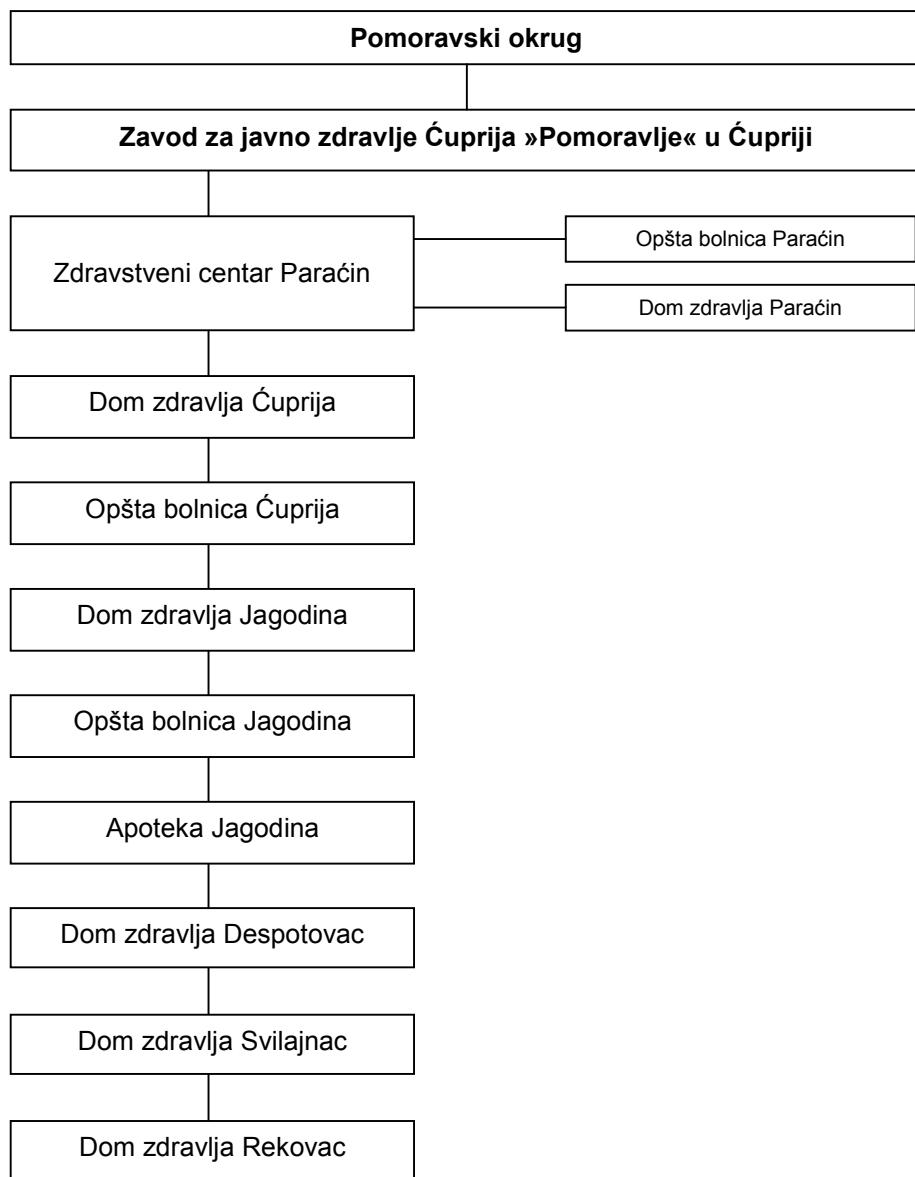
Tab. br. 33 Izveštaj o sprovedenoj imunizaciji protiv hepatitisa B na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini

Redni broj	Opština	Hep. B vakcinacija u prvoj godini sa tri doze			Vakcin. sa dve doze	Vakcin. sa jednom dozom	Hep. B vakcinacija u 12. godini sa tri doze			Vakcin. sa dve doze	Vakcin. sa jednom dozom
		Br. plan.	Br. vakc.	%			Br. plan.	Br. Vakc.	%		
1	Despotovac	140	140	100	6	0	212	207	97.64	4	1
2	Jagodina	700	647	92.42	204	3	710	681	95.91	0	16
3	Paraćin	439	419	95.44	0	0	506	489	96.64	0	0
4	Rekovac	60	34	56.66	20	2	128	50	39.06	75	1
5	Svilajnac	120	120	100	0	0	230	220	95.65	0	0
6	Ćuprija	215	215	100	122	1	302	266	88.08	16	2
Ukupno okrug		1674	1575	94.08	352	6	2088	1913	91.61	95	20

6. KADROVI ZAPOSLENI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA POMORAVSKOG OKRUGA

Na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini je postojalo deset samostalnih zdravstvenih ustanova i to: jedan zdravstveni centar (u svom sastavu ima opštu bolnicu i dom zdravlja), dve opšte bolnice, pet domova zdravlja, jedna apotekarska ustanova i Zavod za javno zdravlje u Ćupriji. Gerontološki centar je socijalno zdravstvena ustanova, u Jagodini.

Šema zdravstvenih ustanova u Pomoravskom okrugu

Ukupan broj zaposlenih u svim zdravstvenim ustanovama okruga je 3439 od čega je 2640 zdravstvenih radnika i saradnika ili 77%, a 799 nemedicinskih radnika ili 23%.

Broj zdravstvenih radnika sa visokom stručnom spremom je 766 ili 22%, sa višom 308 ili 16,5% od ukupnog broja sestara i sa srednjom 1553 ,što pokazuje da na jednog zdravstvenog radnika sa visokom školom dolaze 2,4 sa višom i srednjom. Broj lekara u zdravstvenim ustanovama je 629 od čega 492 specijalista ili 78.3%.

Tab. Br. 34 Zaposleni u zdravstvenim ustanovama na Pomoravskom okrugu prema stručnoj spremi u 2012 godini

r. br.	Zdravstvena ustanova	Ukupno	Zdravstveni radnici																NEMEDICINSKI RADNICI			
			Svega	VISOKA STRUČNA SPREMA								VŠS				SSS				SVEGA	od toga	
				Svega	od toga		lekari	opšte med.	na specijal.	specijalisti	stomatolozi	farmaceuti	ostalo	SVEGA	Med.sestre-tehničari	ostali	Svega	med.sestre-tehničari	babcice	ostali	NIŽA STRUČNA SPREMA	administrativni
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	UKUPNO	3439	2640	766	629	75	62	492	58	39	40	308	226	82	1553	1394	59	100	13	799	351	448
1	OB Jagodina	541	420	106	101	1	10	90	0	2	3	53	48	5	255	233	17	5	6	121	25	96
2	OB Paraćin	362	293	84	80	1	5	74	0	1	3	42	31	11	167	160	5	2	0	69	21	48
3	OB Čuprija	887	699	167	158	2	17	139	2	2	5	95	75	20	431	406	19	6	6	188	57	131
4	DZ Despotovac	220	169	51	38	6	3	29	8	1	4	12	10	2	106	83	0	23	0	51	13	38
5	DZ Jagodina	366	299	109	84	29	7	48	14	4	7	40	22	18	150	117	10	23	0	67	26	41
6	DZ Paraćin	217	177	66	52	7	4	41	12	0	2	11	10	1	100	99	0	1	0	40	17	23
7	DZ Rekovac	78	68	20	17	8	3	6	2	1	0	6	6	0	42	34	2	6	0	10	6	4
8	DZ Svilajnac	238	189	55	43	11	2	30	6	5	1	13	7	6	121	100	6	15	0	49	33	16
9	DZ Čuprija	298	219	69	43	9	11	23	14	6	6	26	16	10	123	119	0	4	1	79	37	42
10	ZZJZ “Pomoravlje”	71	57	21	11	0	0	11	0	1	9	7	0	7	29	27	0	2	0	14	10	4
11	Apotekarska ustanova Jagodina	42	29	16	0	0	0	0	0	16		0	0	0	13	0	0	13	0	13	8	5
12	Gerontološki centar	119	21	2	2	1	0	1	0	0		3	1	2	16	16	0	0	0	98	98	0

6.1. Zaposleni u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tabela br. 35 Zaposleni u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na teritoriji Pomoravskog okruga prema stručnoj spremi u 2012. godini

r. br.	ZDRAVSTVENA USTANOVA	UKUPNO	ZDRAVSTVENI RADNICI																NEMEDICINSKI RADNICI			
			SVEGA	VISOKA STRUČNA SPREMA								VIŠA STRUČNA SPREMA				NIŽA STRUČNA SPREMA	SVEGA	od toga				
				od toga								od toga		od toga								
				specijalisti	lekari	na specijalizaciji	opšte medicine	stomatolozi	farmaceuti	ostalo	med. sestre - tehničari	ostali	med. sestre - tehničari	babice	ostali	administrativni	od toga					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	UKUPNO	1417	1121	370	277	70	30	177	56	17	20	108	71	37	642	552	18	72	1	296	132	164
1	DZ Despotovac	220	169	51	38	6	3	29	8	1	4	12	10	2	106	83		23		51	13	38
2	DZ Jagodina	366	299	109	84	29	7	48	14	4	7	40	22	18	150	117	10	23		67	26	41
3	DZ Paraćin	217	177	66	52	7	4	41	12		2	11	10	1	100	99		1		40	17	23
4	DZ Rekovac	78	68	20	17	8	3	6	2	1		6	6		42	34	2	6		10	6	4
5	DZ Svilajnac	238	189	55	43	11	2	30	6	5	1	13	7	6	121	100	6	15		49	33	16
6	DZ Ćuprija	298	219	69	43	9	11	23	14	6	6	26	16	10	123	119		4	1	79	37	42

6.2. Zaposleni u bolnicama

Tab. br. 36 Zaposleni u bolnicama u Pomoravskom okrugu prema stručnoj spremi u 2012. godini

r. br.	Zdravstvena ustanova	Ukupno	Zdravstveni radnici															NEMEDICINSKI				
			VISOKA STRUČNA SPREMA										VŠS			SSS				od toga		
			od toga		lekari		na specijalizaciji		specijalisti		stomatolozi		farmaceuti		ostalo		SVEGA		od toga		od toga	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	UKUPNO	1790	1412	357	339	4	32	303	2	5	11	190	106	84	853	645	41	167	12	378	103	275
1	Bolnica Jagodina	541	420	106	101	1	10	90		2	3	53	31	22	255	208	17	30	6	121	25	96
2	Bolnica Paracin	362	293	84	80	1	5	74		1	3	42	20	22	167	133	5	29	0	69	21	48
3	Bolnica Čuprija	887	699	167	158	2	17	139	2	2	5	95	55	40	431	304	19	108	6	188	57	131

U tri bolnice Pomoravskog okruga ima 1790 zaposlenih od kojih su 1412 zdravstveni radnici ili 78,9%, lekara je 339 od čega 303 specijalista ili 89,3%, a medicinskih radnika sa srednjom i višom stručnom spremom 1043 a to je 3,07 po lekaru.

7. Korišćenje i rad ustanova primarne zdravstvene zaštite

Primarnu zdravstvenu zaštitu stanovništvu Pomoravskog okruga pružaju šest domova zdravlja u Ćupriji, Jagodini, Paraćinu, Svilajncu, Despotovacu i Rekovcu.

Ukupan broj zaposlenih u ovim ustanovama u 2012. godini bio je 1413 od čega je 277 lekara (177 specijalista ili 64,2%), 108 tehničara sa višom i 642 sa srednjom stručnom spremom.(tab. br. 1). Nemedicinskih radnika je ukupno 296 ili 20,9% od ukupnog broja zaposlenih što je nešto iznad propisanih normativa prema Pravilniku (do 15%).

Broj korisnika primarne zdravstvene zaštite na teritoriji Pomoravskog okruga prema proceni Republičkog zavoda za statistiku za 2010. godinu je 220640 (sa raseljenim licima) što je 782 korisnika po jednom lekaru. Broj medicinskih tehničara po lekaru je 2,8.

Detaljnije će korišćenje i rad ustanova primarne zdravstvene zaštite biti prikazano kroz pojedine službe primarne zdravstvene zaštite i to službe opšte medicine, službe za zdravstvenu zaštitu žena, službe za zdravstvenu zaštitu dece i školske dece, službe medicine rada i stomatološke službe.

7.1. Opšta medicina

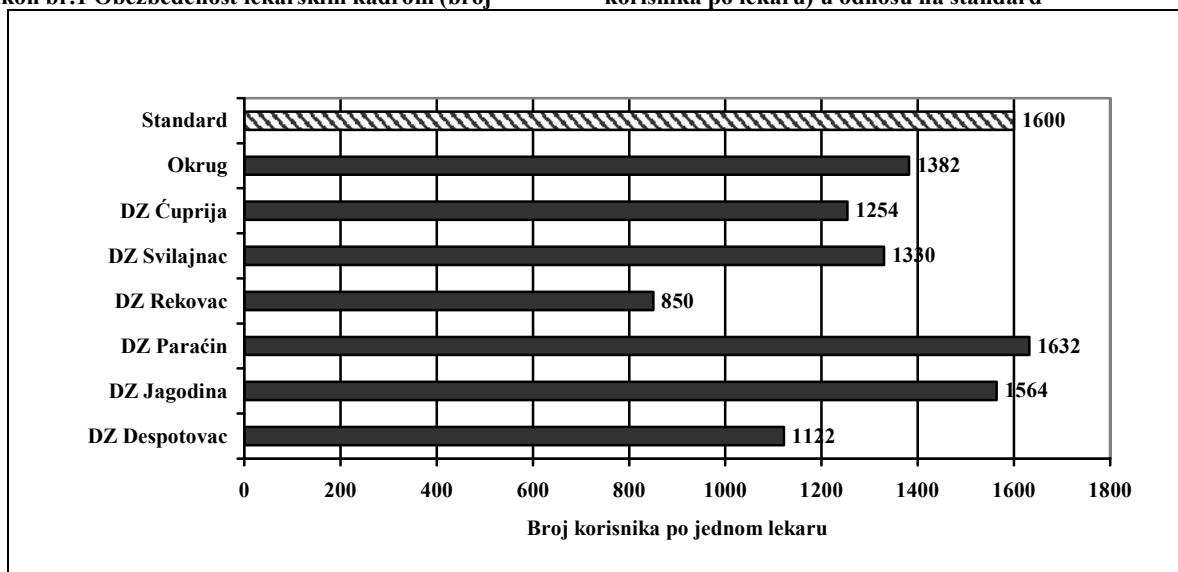
U službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva u šest domova zdravlja Pomoravskog okruga radilo je u 2012. god ukupno 124 lekara, od čega 71 ili 57,3% specijalista opšte medicine i 203 tehničara što je 1,6 tehničara po lekaru što je iznad predviđenog normativa (1:1). U skladu sa standardom Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (»Sl. Glasnik« br.79/11), svi domovi zdravlja imaju više lekara od broja predviđenog standardom ukupno 18. Medicinskih tehničara ima u znatno većem broju od standarda čak 79 u svim domovima zdravlja. Služba opšte medicine Doma zdravlja u Paraćinu ima najveći broj korisnika po jednom lekaru 1632, a najmanji broj korisnika po lekaru je u Domu zdravlja Rekovac 850, što je znatno ispod standarda. Prosečan broj korisnika po lekaru u službama opšte medicine na teritoriji celog okruga je 1382 (tabela 2.), što je nešto ispod standarda koji propisuje Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (**1600 odraslih stanovnika-korisnika po 1 lekaru**).

Tabela br. 2. Kadar i korisnici u službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (19 godina i više)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Br.	%	Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
DZ Despotovac	13	16	5	3	8	50.0	14	33	3	30	2.1	17956	1122
DZ Jagodina	34	36	16	1	19	52.8	40	36	2	34	1.0	56314	1564
DZ Paraćin	26	27	7	0	20	74.1	31	39	1	38	1.4	44062	1632
DZ Rekovac	7	11	6	3	2	18.2	8	14	0	14	1.3	9355	850
DZ Svilajnac	12	14	5	0	9	64.3	13	33	1	32	2.4	18623	1330
DZ Ćuprija	15	20	2	5	13	65.0	18	48	0	48	2.4	25079	1254
OKRUG	107	124	41	12	71	57.3	124	203	7	196	1.6	171389	1382

Grafikon br.1 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj

korisnika po lekaru) u odnosu na standard

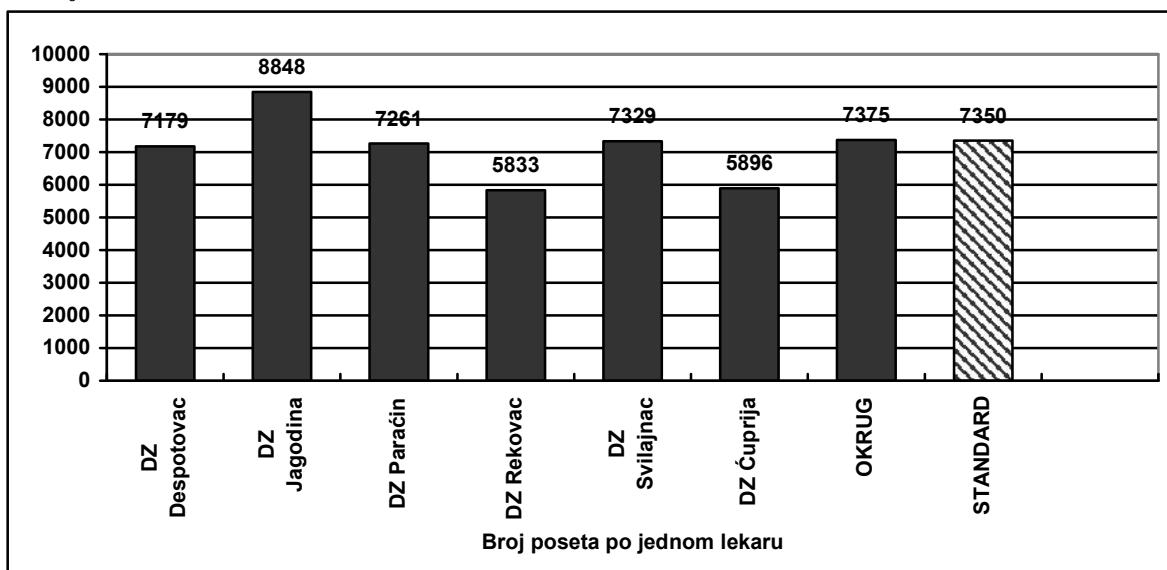

Ukupan broj poseta lekarima u službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva okruga u 2012. godini je bio 845663 što je 7375 poseta po jednom lekaru (**standard 7350 poseta**) i 5,2 poseta po jednom korisniku. Najveći broj poseta po lekaru 56314 je u Domu zdravlja Jagodina, a najmanje u DZ Rekovac 9355 po lekaru. Zdravstvenu zaštitu zaštitu najviše koriste korisnici DZ Paraćin 4,6 poseta lekaru po jednom korisniku, a najmanje korisnici doma zdravlja Ćuprija 4,7 poseta po korisniku u 2012. godini (tabela 3). Broj poseta radi preventivnih pregleda je 31950 što je svega 2,6% od ukupnog broja poseta lekaru na nivou okruga (u 2011. je bilo 2,1%)..

Tabela br. 3. Posete – korišćenje službe za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva.

Zdravstvene ustanove	Posete										
	U ordinaciji kod lekara		Kućne		Broj lekara	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku	Broj korisnika (19 godina i više)			
	Ukupno	Od toga prve	Ostalih med. radnika	Lekara							
DZ Despotovac	95186	28668	49786	2619	3307	2706	100511	16	7179	5.6	17956
DZ Jagodina	290144	90938	156397	4149	13869	15380	309673	36	8848	5.5	56314
DZ Paraćin	194744	56150	102318	2350	2940	6212	203306	27	7261	4.6	44062
DZ Rekovac	55681	21190	34491	1358	4113	1289	58328	11	5833	6.2	9355
DZ Svilajnac	95912	43840	107739	2141	9895	4551	102604	14	7329	5.5	18623
DZ Ćuprija	113996	29418	23437	2103	4498	1812	117911	20	5896	4.7	25079
OKRUG	845663	270204	474168	14720	38622	31950	892333	124	7375	5.2	171389

Grafikon br. 2 Broj poseta po lekaru u 2012. godini u za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva u odnosu na standard-mere izvršenja

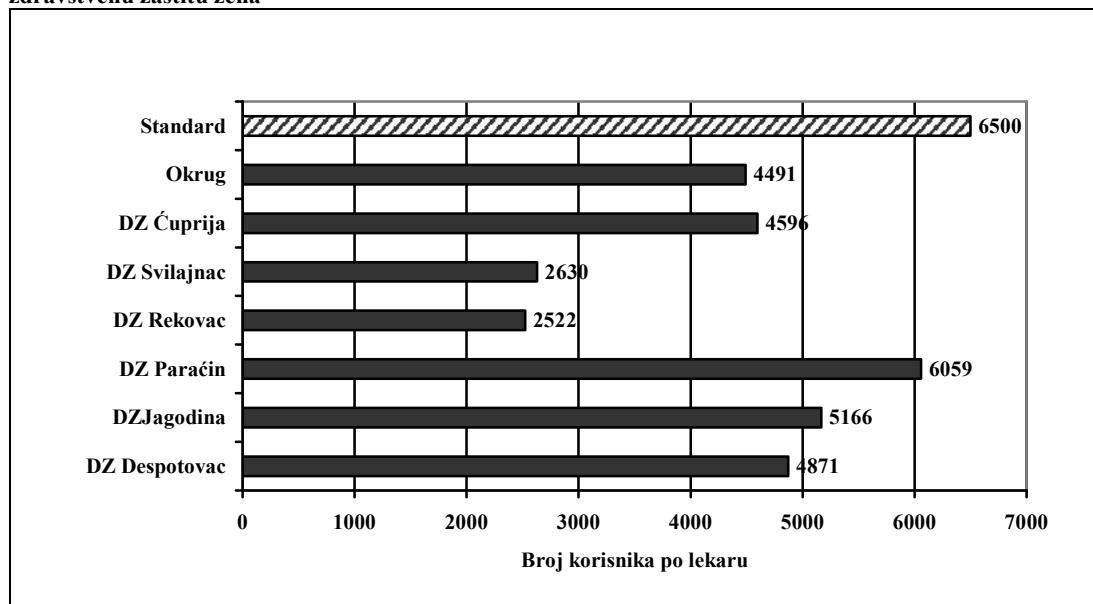
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena -

U službama za zdravstvenu zaštitu žena tokom 2012. godine radio je 21 lekar i 31 tehničar ili 0.9 po lekaru. Broj korisnika po 1 lekaru je 4491, pa se može reći da je obezbeđenost lekarima izuzetno dobra u svim opštinama (**standard 6500 žena po lekaru**), Najmanji broj korisnika po lekaru je u domovima zdravlja Paračin 6059 i Jagodina 5166. Posmatrajući broj lekara i tehničara u odnosu na normativ prema Pravilniku, u višku su lekari u Rekovcu i Jagodini 1, a u Svilajncu 2. Medicinskih tehničara je za 10 tehničara više od propisanih normativa.

Tab.4-Kadar i korisnici u Službi zdravstvene zaštite žene

Zdravstvene ustanove	lekar						Medicinski tehničari					Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (žene 15 godina i više)	Broj korisnika po jednom lekaru			
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom							
					Br.	%											
DZ Despotovac	2	2			2	100,0	2	3		3	2	9742	4871				
DZ Jagodina	5	6		2	4	66,7	7	8	2	6	1	30993	5166				
DZ Paračin	4	4			4	100,0	5	6	1	5	2	24234	6059				
DZ Rekovac	1	2			2	100,0	1	2		2	1	5044	2522				
DZ Svilajnac	2	4			4	100,0	2	6		6	2	10518	2630				
DZ Čuprija	3	3	1	1	1	33,3	4	6	4	2	2	13788	4596				
OKRUG	17	21	1	3	17	81,0	21	31	7	24	1	94319	4491				

Grafikon br.3 Obezbedenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu žena

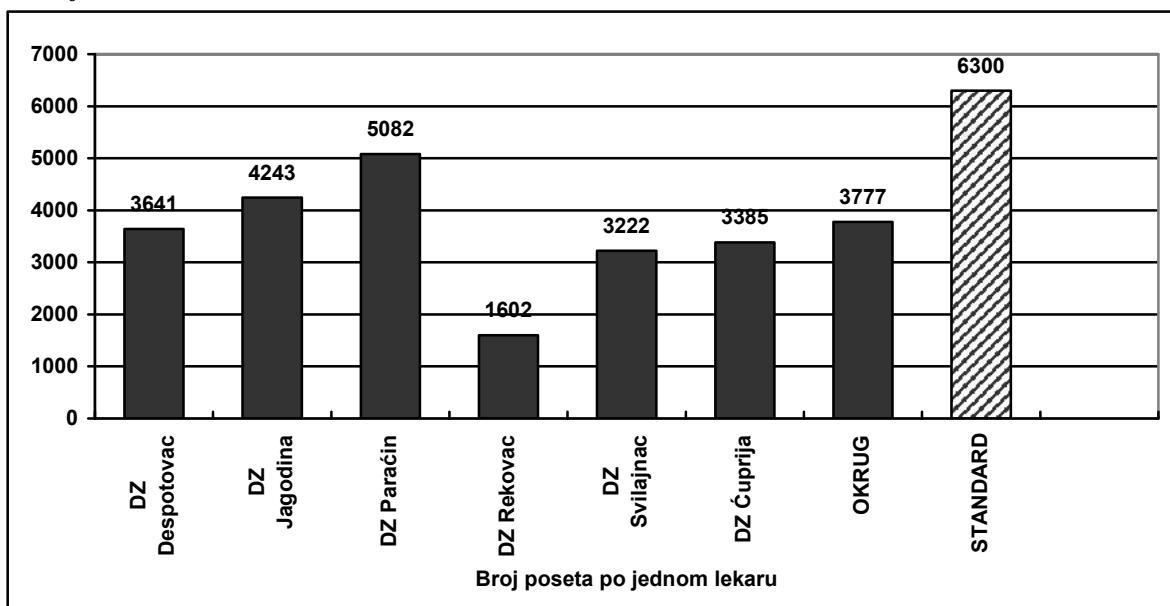

Broj poseta po lekaru u 2012. godini se kreće od 1602 u Rekovcu do 5082 u Paraćinu, prosek na nivou okruga je 3777 poseta što je znatno ispod standarda (**standard 6300 poseta**). Broj poseta po jednom korisniku se u 2012. godini kretao od 0,8 u Svilajncu, do 1,6 u Rekovcu (tab. 7), što pokazuje da žene nedovoljno koriste ovu vrstu zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, trudnica je sve manje iz godine u godinu, a sve više se koristi privatna lekarska praksa. Broj sistematskih pregleda iznosi 12995 za ceo okrug a broj korisnika je 94319 iz čega proističe da je 16,9% korisnica obavilo sistematski pregled što je 3% manje nego prethodne godine.

Tabela br. 5. Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu žena

Zdravstvene ustanove	Posete										
	Ukupno poseta kod lekara	Posete u savetovalištu	Radi sistem.preg.	Radi kontrolnih pregleda	U ordinaciji kod lekara			Broj lekara	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku	Broj korisnika (žene 15 godina i više)
					Ukupno	Od toga prve	Ostalih med. radnika				
DZ Despotovac	7282	1495	2156	367	3264	1710	348	2	3641	1,3	9742
DZ Jagodina	25458	9186	3231	443	12598	6975	2974	6	4243	1,2	30993
DZ Paraćin	20326	4102	3710		12514	7023	4120	4	5082	1,2	24234
DZ Rekovac	3204	312	298	25	2569	1258	370	2	1602	1,6	5044
DZ Svilajnac	12889	1993	2964	1524	6408	2296	2880	4	3222	0,8	10518
DZ Čuprija	10156	2003	636	2668	4849	2181	487	3	3385	1,4	13788
OKRUG:	79315	19091	12995	5027	42202	21443	11179	21	3777	1,2	94319

Grafikon br. 4 Broj poseta po lekaru u 2012. godini u Službi za zdravstvenu zaštitu žena u odnosu na standard-mere izvršenja

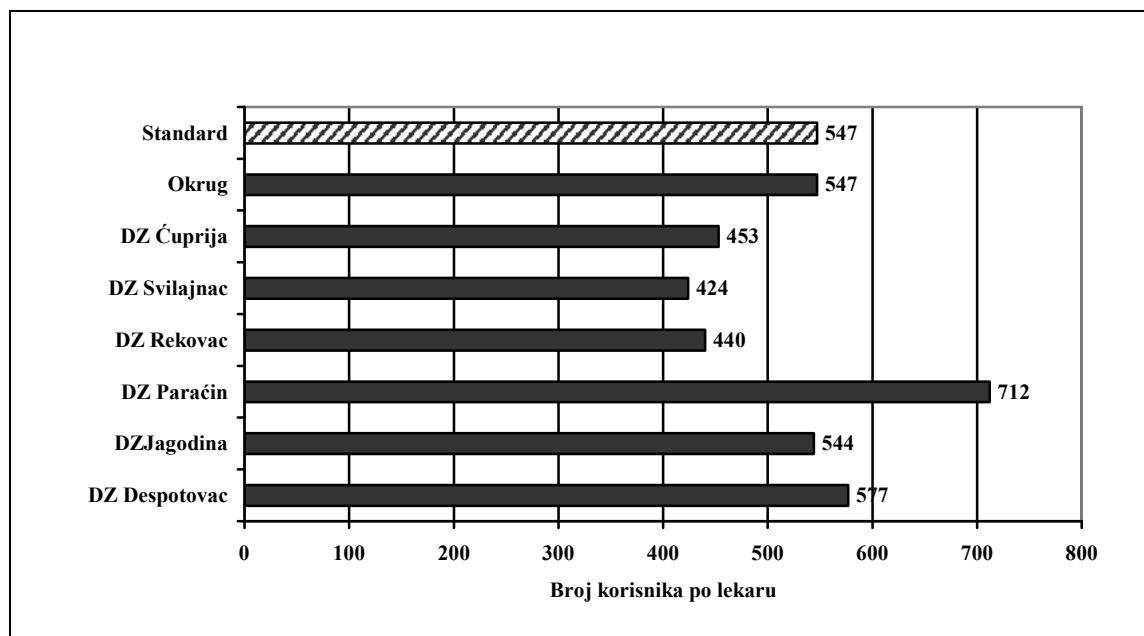
- Služba za zdravstvenu zaštitu dece –

U službama za zdravstvenu zaštitu dece u 2012. godini radilo je 24 lekara od čega je 87,5% specijalista pedijatrije i 44 tehničara ili 1,8 tehničara po lekaru. U domu zdravlja Rekovac postoji 1 lekar specijalista pedijatrije koji radi i u zdravstvenoj zaštiti predškolske i školske dece pa se zato prikazuje po pola u obe službe. Ukupan broj lekara je veći za 5, 5 u odnosu na normativ za okrug, a medicinskih sestara 12. Broj korisnika po 1 lekaru je 531 na teritoriji okruga a gledajući po opština broj korisnika po lekaru se kreće od 412 u Paraćin do 958 u Rekovcu. (tab. 8), što pokazuje dobru obezbedenost lekarima. (Prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti, **850 dece** - korisnika po **1 lekaru**).

Tabela br.6- Kadar i korisnici u Službi zdravstvene zaštite dece

Zdravstvene ustanove	Lekari					Medicinski tehničari					Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (deca 0-6 god.)	Broj korisnika po jednom lekaru			
	Normativ	Ukupno	Opštne medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti Br. %	Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom							
DZ Despotovac	2	2			2 100,0	3	4	1	3	2,0	1153	577				
DZ Jagodina	8	9	1	2	6 66,7	11	13	2	11	1,4	4896	544				
DZ Paraćin	5	5			5 100,0	7	7		7	1,4	3561	712				
DZ Rekovac	1	1			1 100,0	1	1		2	1,0	440	440				
DZ Svilajnac	3	3			3 100,0	4	7	1	6	2,3	1271	424				
DZ Čuprija	3	4			4 100,0	4	12	2	10	3,0	1813	453				
OKRUG	22	24,0	1	2	21,0 87,5	30	44	6	39	1,8	13134	547				

Grafikon br.5 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu dece

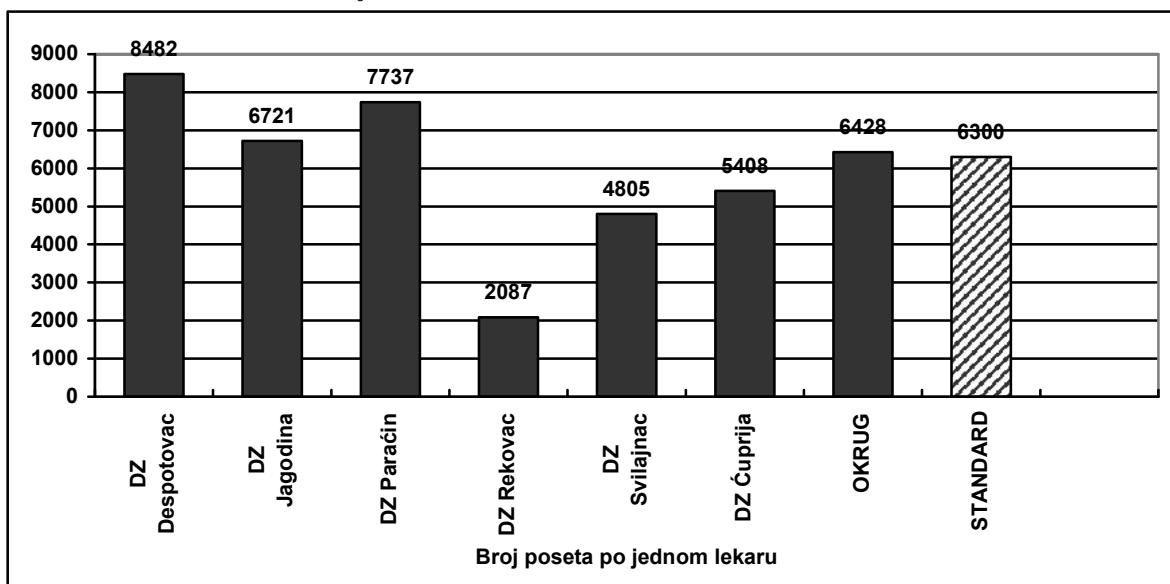

Najveći broj poseta u službi za zdravstvenu zaštitu dece po jednom lekaru u toku 2011. godine je bilo u Despotovcu 8618, a najmanji broj poseta po lekaru 3658 u Svilajncu (tab. 9). Prosečan broj poseta po lekaru na teritoriji okruga je 5794 (**standard 6300 poseta**), dok je svako dete u proseku u toku godine 10,9 puta posetilo lekara. Od ukupnog broja poseta lekaru, 77,3% je bilo kurativnih poseta, a 22,7% preventivnih.

Tabela 7. Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu dece

Zdravstvene ustanove	Posete										Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku
	Ukupno svih poseta lekaru	Posete radi sistemati.preg.	Radi kontrolnih pregleda	u savetovalištu		U ordinaciji kod lekara			ostalih med. radnika			
				Odjaci	Ostale dece	Ukupno	Od toga	prve				
DZ Despotovac	16964	917	684	608	526	14229	8194	1632	8482	14,7		
DZ Jagodina	60486	5883	2667	4252	2158	45526	27681	35450	6721	12,4		
DZ Paraćin	38685	4539	1571	2427	2355	27793	17414	20438	7737	10,9		
DZ Rekovac	2087	225	147	305		1410	772	980	2087	4,7		
DZ Svilajnac	14415	514	988	990	672	11251	6334	4262	4805	11,3		
DZ Ćuprija	21631	1663	1799	167	1563	16439	9453	10233	5408	11,9		
OKRUG	154268	13741	7856	8749	7274	116648	69848	72995	6428	11,7		

Grafikon br. 6 Broj poseta po lekaru u 2012. godini u Službi za zdravstvenu zaštitu dece u odnosu na standard-mere izvršenja

- Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine -

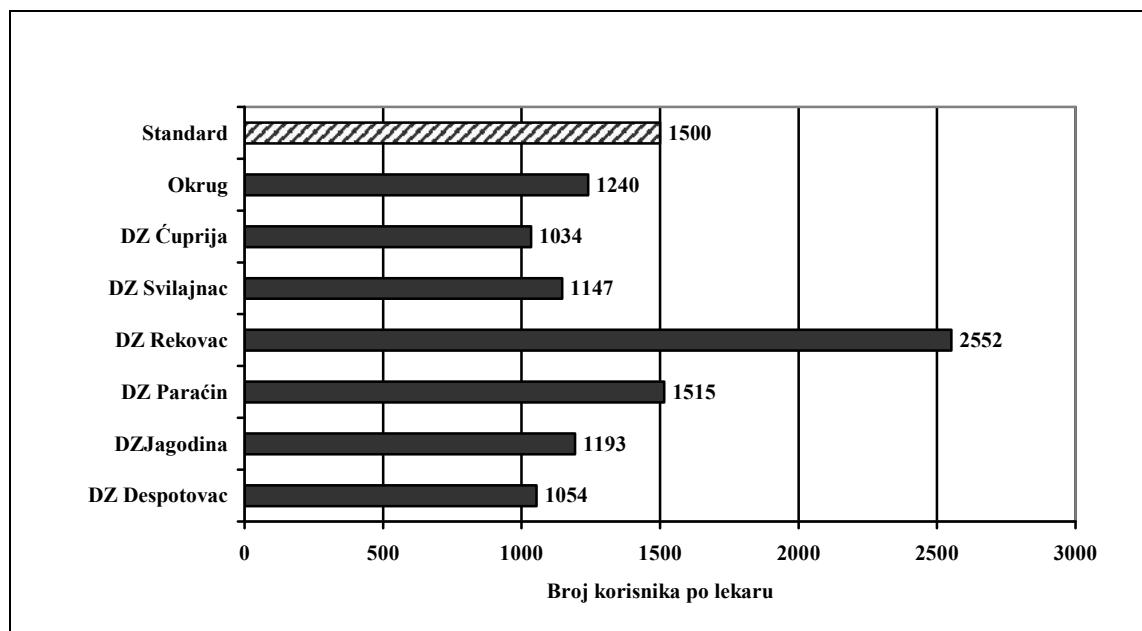
U službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2012. godini radilo je 25,5 lekara od čega 16,5 specijalista pedijatrije ili 65%. Prema važećem normativu Pravilnika o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti na teritoriji okruga jednog lekara više od normativa ima DZ Jagodina i DZ Ćuprija . Broj korisnika po lekaru kreće se od 1001 u Ćupriji do 2384 u Rekovcu, dok je prosek okruga 1089 korisnika po lekaru što je nešto ispod **standarda od 1500 korisnika** prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti, tako da je obezbeđenost lekarima dobra.

Broj medicinskih tehničara u ovim službama je 31, što je više od normativa, prosečno 1.2 po lekaru .

Tabela br 8-Kadar u i korisnici u Službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (7-19 godina)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opštine medicine	Na specijalizaciji	Br.	%	Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
DZ Despotovac	3	3			3	100.0	3	2		2	0.7	3109	1036
DZ Jagodina	7	10	5	1	4	40.0	8	8	3	5	0.8	8838	884
DZ Paraćin	6	5	1	1	3	60.0	7	7		7	1.4	7292	1458
DZ Rekovac	1	0.5			0.5	100.0	1	1			2.0	1192	2384
DZ Svilajnac	3	3	1		2	66.7	3	5		5	1.7	3346	1115
DZ Ćuprija	3	4			4	100.0	3	8	2	6	2.0	4004	1001
OKRUG	23	25.5	7	2	16.5	64.7	25	31	5	25	1.2	27781	1089

Grafikon br.7 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

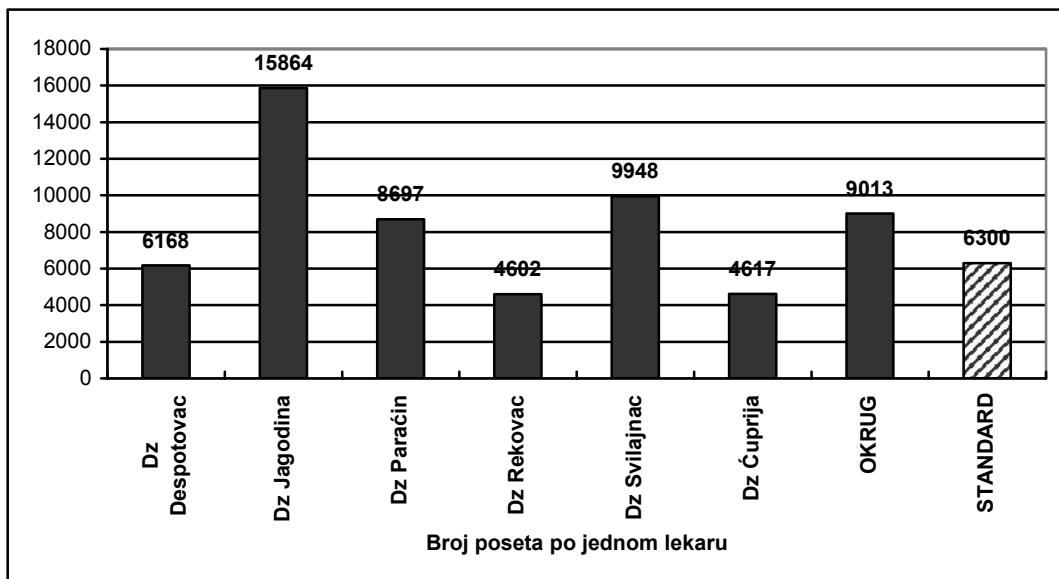

Ukupan broj svih poseta lekaru na teritoriji okruga bilo je 159395 od čega 16% radi preventivnih pregleda. Broj poseta po lekaru se kretao od 5330 u Paraćinu do 8337 u Jagodini. (**standard godišnjeg broja poseta po lekaru je 6300**). Prosek za okrug je 6783 poseta po lekaru, što je na iznad standarda. Svaki korisnik je u proseku posetio lekara 5,5 puta (od 2,8 u Rekovcu, do 7,0 u Jagodini). (Tab. 11)

Tabela br 9-Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zdravstvene ustanove	Posete							
	Ukupno svih poseta lekaru	Posete radi sistematskih pregleda	Radi kontrolnih pregleda	U ordinaciji kod			Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku
				Iekara		Ostalih med. radnika		
	Ukupno	Od toga prve		Ukupno	Od toga prve			
DZ Despotovac	18505	929	258	17318	10694	2259	6168	6.0
DZ Jagodina	63455	4903	7414	51138	23963	16888	6346	7.2
DZ Paračin	26091	2963	635	22493	14927	12140	5218	3.6
DZ Rekovac	2301	284	102	1915	1059	872	4602	1.9
DZ Svilajnac	19895	1500	1943	16452	10280	8540	6632	5.9
DZ Ćuprija	18467	1075	1339	16053	9157	6657	4617	4.6
OKRUG	148714	11654	11691	125369	70080	47356	5832	5.4

Grafikon br. 8 Broj poseta po lekaru u Službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine u odnosu na standard- mere izvršenja 2012.

- Služba za zaštitu zdravlja usta i zuba predškolske i školske dece –

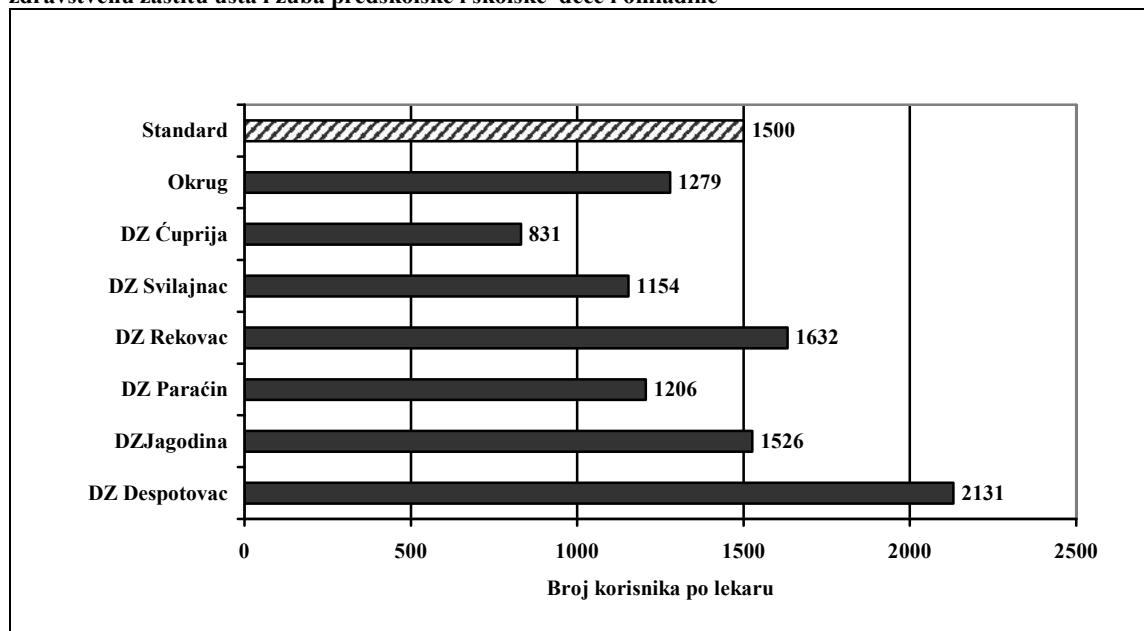
Stomatološku zdravstvenu zaštitu najmlađima pružalo je 32 zubnih lekara od čega je 19 specijalista ili 59,4%. Broj korisnika po jednom lekaru na nivou okruga je 1279. Najveća obezbeđenost zubnim lekarima je u Domu zdravlja Čuprija sa 831 korisnika po lekaru,a najmanja u DZ Despotovac 2131 korisnika po lekaru (standard **1500 dece do 18 godina po lekaru**).

Obezbeđenost tehničarima je nešto iznad normativa, gledano u celini nivo okruga.

Tabela br 10-Kadar i korisnici u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba predškolske i školske dece

Zdravstvene ustanove	Zubni lekari						Zubni tehničari						Broj korisnika po jednom lekaru	Broj korisnika po jednom lekaru		
	Normativ	Ukupno	Opšti	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Zubni tehničari	Zubni asistenti	Broj tehničara po jednom lekaru					
					Br.	%										
DZ Despotovac	3	2	0	0	2	100,0	4	2	0	2	1,0	4262	2131			
DZ Jagodina	10	9	0	3	6	66,7	13	17	3	14	1,9	13734	1526			
DZ Paračin	8	9	5	0	4	44,4	11	13	2	11	1,4	10853	1206			
DZ Rekovac	1	1	1	0	0	0,0	1	0	0	0	0,0	1632	1632			
DZ Svilajnac	4	4	2	0	2	50,0	5	5	2	3	1,3	4617	1154			
DZ Čuprija	5	7	2	0	5	71,4	7	7	0	7	1,0	5817	831			
OKRUG	31	32	10	3	19	59,4	41	44	7	37	1,4	40915	1279			

Grafikon br.9 Obezbedenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu usta i zuba predškolske i školske dece i omladine

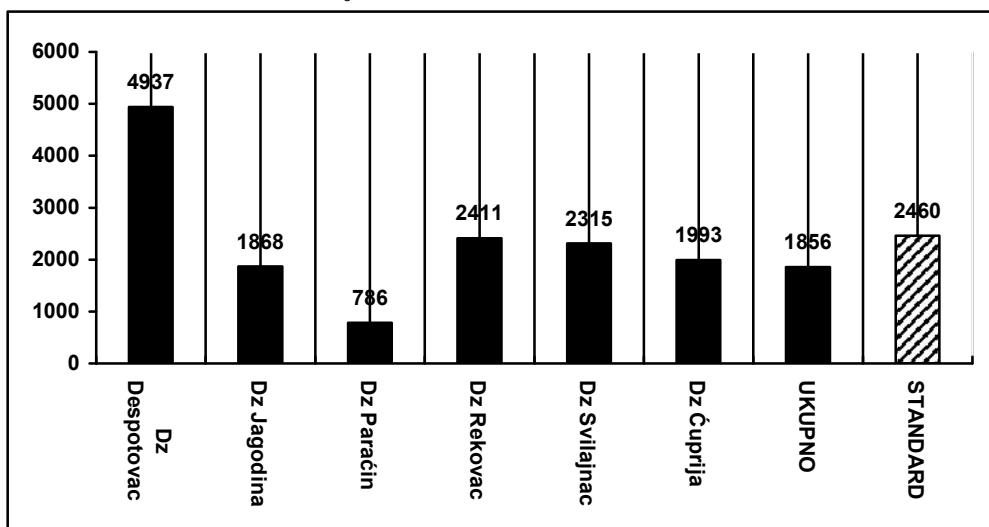

Ukupan broj poseta kod lekara je 59386 ili 1856 posete po lekaru, manje od **standarda od 2460 poseta**. Najmanji broj poseta po lekaru ima Paraćin 786 a najviše Despotovac 4937. Prosečan broj poseta po korisniku se kreće od 0,7 u Paraćinu do 2,4 u Ćupriji. Prospekt na nivou Okruga je 1,5 poseta po jednom korisniku.

Tabela br 11-Posete,izvršeni radovi i korišćenje Službe za stomatološku zdravstvenu zaštitu dece i školske dece i omladine

Opština	Posete			Izvršeni radovi				IZVRŠENI RADOVI					Lečenje mekih tkiva usne šupljine	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po korisniku		
	UKUPNO POSETA	Od toga prve	Serijске	Plombirani zubi		Hirurške intervencije		Ortodoncija			Prvi pregledi	Ortho. terapeutiske intervencije	Pokretni aparati	Fiksni aparati			
				Bez lečenja	Sa lečenjem	Izvađeni zubi	Ostale intervencije	Prvi pregledi	Ortho. terapeutiske intervencije	Pokretni aparati							
Despotovac	9874	2318	3704	898	160	795	15	111	362	66	0	19	4937	2,3			
Jagodina	16813	7998	1429	1492	179	3089	0	714	4436	562	0	241	1868	1,2			
Paraćin	7078	6251	827	2612	2700	2959	0	676	1838	529	0	49	786	0,7			
Rekovac	2411	418	620	335	62	143	0	0	0	0	0	251	2411	1,5			
Svilajnac	9260	4011	1603	1037	1027	483	0	26	1486	176	0	5549	2315	2,0			
Ćuprija	13950	1512	3233	2399	43	1496	0	691	2116	245	0	2361	1993	2,4			
OKRUG	59386	22508	11416	8773	4171	8965	15	2218	10238	1578	0	8470	1856	1,5			

Grafikon br. 10- Broj poseta po lekaru u Službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu predškolske i školske dece i omladine u odnosu na standard- mere izvršenja

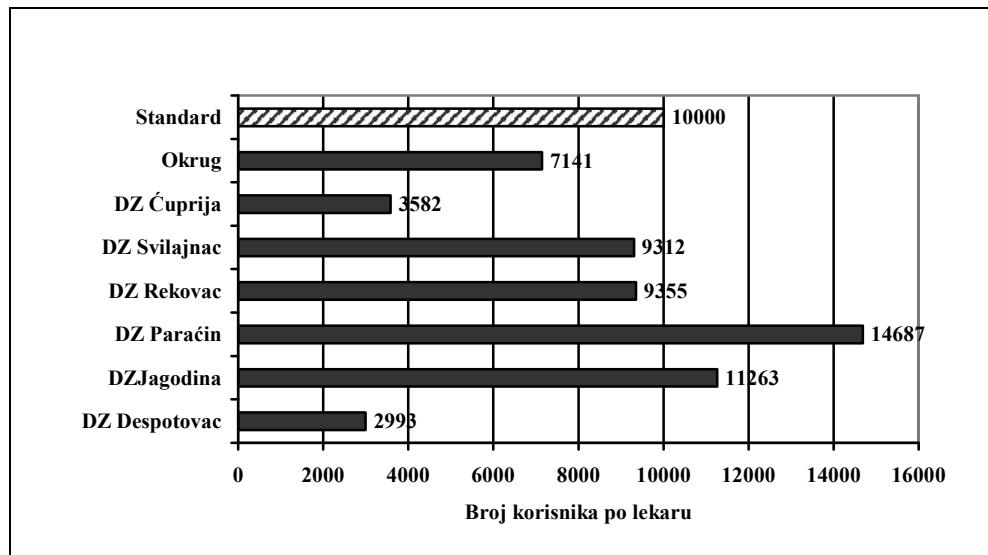
- Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba odraslog stanovništva –

Odraslotom stanovništvu stomatološku zdravstvenu zaštitu pružalo je 24 zubna lekara od kojih je 14 specijalista ili 68.3%. Broj tehničara po lekaru je 1,3, a broj korisnika po lekaru 7141 za okrug što je odlična obezbeđenost lekarskim kadrom (**standard 1 lekar na 10000 odraslih za opštu stomatologiju**). Najveća obezbeđenost je u Paraćinu sa 14687 korisnika po lekaru a najmanja u Despotovcu sa 2993 korisnika po lekaru. U broj lekara su uračunati i specijalisti svih grana stomatologije za koje standard nije isti kao za opštu stomatologiju. Ako uporedimo stanje kadrova sa normativom, vidimo da postoji višak kadra u domovima zdravlja Despotovac, Cuprija a manjak u Rekovcu, Jagodini i Svilajncu.

Tabela br 12-Kadar i korisnici u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle

Zdravstvene ustanove	Zubni lekari						Zubni tehničari						Broj korisnika po jednom lekaru	Broj korisnika po jednom lekaru		
	Normativ	Ukupno	Opšti	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Zubni tehničari	Zubni asistenti	Broj tehničara po jednom lekaru					
					Br.	%										
DZ Despotovac	3	6	1	2	3	50,0	5	6	2	4	1,0	17956	2993			
DZ Jagodina	8	5			5	100,0	12	11	6	5	2,2	56314	11263			
DZ Paraćin	5	3	3			0,0	7	3	1	2	1,0	44062	14687			
DZ Rekovac	2	1	1			0,0	2	2	2		2,0	9355	9355			
DZ Svilajnac	3	2	1		1	50,0	5	3	1	2	1,5	18623	9312			
DZ Cuprija	3	7	2		5	71,4	5	7		7	1,0	25072	3582			
OKRUG	24	24	8	2	14	58,3	36	32	12	20	1,3	171382	7141			

Grafikon br.11- Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu usta i zuba odraslih

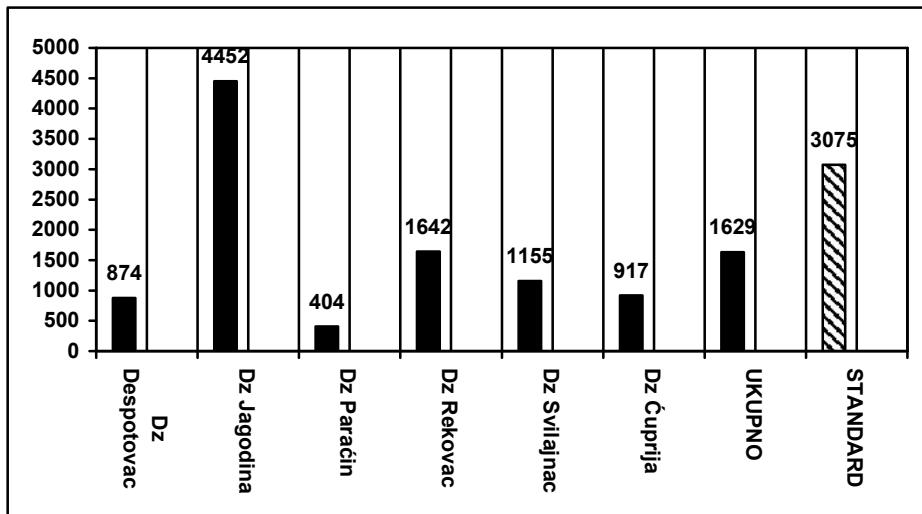

Broj poseta po lekaru najveći je u Jagodini 4452, a najmanji u Paraćinu 404. Prosek okruga je 1629 poseta po lekaru u 2012. godini što je znatno ispod standarda mera izvršenja (**standard 3075 poseta godišnje**). Prosečan broj poseta stomatologu po jednom korisniku je 0,2 što je vrlo slabo korišćenje ove službe i to je karakteristično za sve zdravstvene ustanove okruga. Ovako slabo korišćenje stomatološke službe domova zdravlja je posledica postojanja velikog broja privatnih stomatoloških ordinacija, čije usluge pacijenti sve više koriste.

Tabela br13 -Posete i korišćenje Službe za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle

Opština	posete				izvršeni radovi				IZVRŠENI RADOVI													
	UKUPNO POSETA				plombirani zubi		hirurške intervencije		pokretnе proteze			fiksne proteze			protetski radovi			ortodoncija			Prvi pregledi	Orthodontic interventions
		Od toga prve	Serijske	Bez lečenja	Sa lečenjem	Izvađeni zubi	Ostale intervencije	Totalne	Parcjalne	Krunice	Članovi fiksnih proteza	Fiksni aparati	Lečenje mekih tkiva usne šupljine	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku				Pokretni aparati			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18				
DESPOTOVAC	5246	2049	760	659	88	1391	150	114	63	24	1							76	874	0.3		
JAGODINA	22259	8061	147	2203	170	6584	1709	329	223									53	4452	0.4		
PARAĆIN	1213	1008	205	1032	357	988		183	148									201	404	0.0		
REKOVAC	1642	527	6	301	57	470		67	33									15	1642	0.2		
SVILAJNAC	2309	139	25	215	680	572		146	121	102	181	2	1				208	1155	0.1			
ĆUPRIJA	6422	445	3024	713	146	1713	27	164	119									441	917	0.3		
OKRUG	39091	12229	4167	5123	1498	11718	1886	1003	707	126	182	2	1	0	0	994	1629		0.2			

Grafikon br. 12- Broj poseta po lekaru u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle u odnosu na standard- mere izvršenja

- Hitna medicinska pomoć -

U službama hitne pomoći na teritoriji okruga radi ukupno 46 lekara i 89 medicinskih tehničara, što je prema standardu pravilnika višak 5 lekara i 27 medicinskih tehničara (**standard - na 6000 korisnika 1 lekar i 1 tehničar a na dva tima još jedan tehničar**). Malo je specijalista u ovoj oblasti medicine, svega 34,8%, a 19,5% ih je na specijalizaciji. Nedovoljan broj lekara prema broju korisnika ima Paraćin a 9 iznad normativa ima Čuprija. Prosečan broj korisnika po lekaru za okrug je 4797, od 2136 u Čupriji do 11311 u Paraćinu.

Tabela br 14-Kadar u službi hitne pomoći

Opština	Lekari					Medicinski tehničari					Broj korisnika po lekaru		
	Normativ	Ukupno	opšte medicine	na specijalizaciji		specijalisti	br.	%	Normativ	Ukupno	Sa višom spremom	Sa srednjom spremom	
DESPOTOVAC	5	4	1	0	3	75,00	8		10	1	9	22218	5555
JAGODINA	13	14	7	1	6	42,86	19		21	3	18	70048	5003
PARAĆIN	10	6		2	4	66,67	15		15	1	16	54915	9153
REKOVAC	2	2			0	0,00	3		11	3	8	10987	5494
SVILAJNAC	5	9	5	1	3	33,33	8		13		13	23240	2582
ČUPRIJA	6	4	1		3	75,00	9		10	1	9	30896	7724
OKRUG	41	39	14	4	19	48,72	62		82	9	73	212304	5444

Grafikon br.13 – Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama hitne pomoći

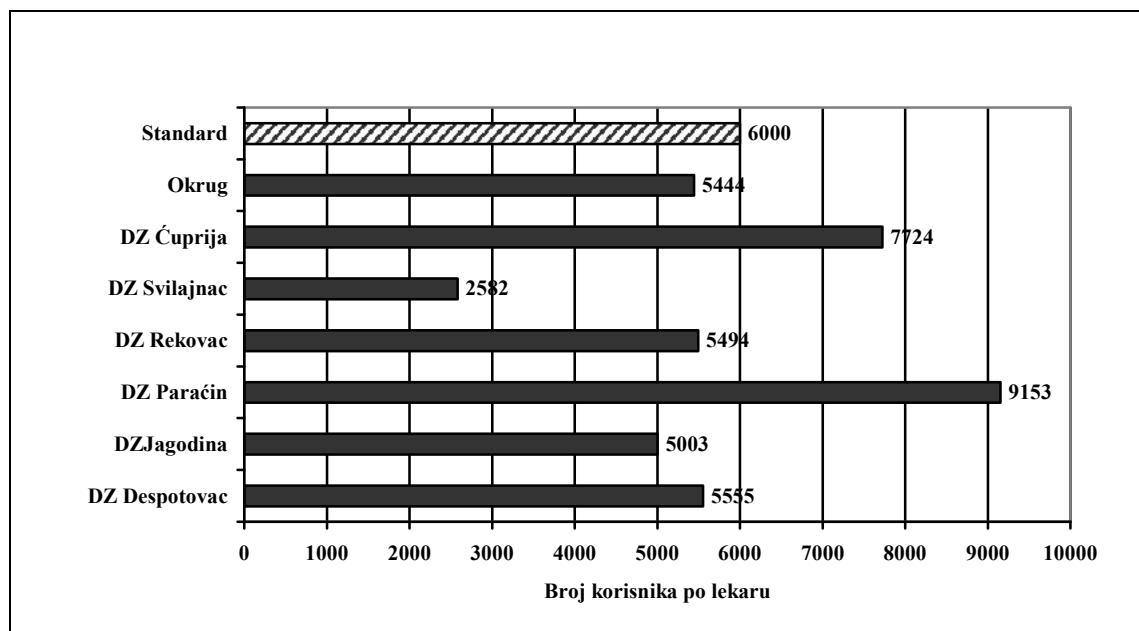

Tabela br 15-Posete u službi hitne pomoći

Opština	P O S E T E							
	u ordinaciji kod		kućne		Ukupno poseta lekaru	Broj poseta po lekaru	Broj poseta po korisniku	
	lekara							
	ukupno	od toga prve	ostalih medicinskih radnika	lekara	ostalih medicinskih radnika			
	5	6	7	8	9			
UKUPNO	84150	84150	84150	14594	14594	97540	2217	0,5
DESPOTOVAC	10315	10315	10315	982	982	11037	2759	0,5
JAGODINA	28597	28597	28597	4484	4484	33354	2382	0,5
PARACIN	26090	26090	26090	3682	3682	26894	5379	0,5
REKOVAC	2423	2423	2423	806	806	5509	2247	0,5
SVILAJNAC	7621	7621	7621	1727	1727	8647	1441	0,4
CUPRIJA	9104	9104	9104	2913	2913	12099	807	0,4

Ukupno ostvarenih poseta lekaru u ovoj službi je 98744 pri čemu je 14594 kućne posete odnosno intervencija na terenu što je oko 14,8%. Broj poseta po lekaru je 2217 a po korisniku 0,5.

40
- Laboratorijska dijagnostika -

Služba biohemijске laboratorijske dijagnostike je kod Zdravstvenog centra Paraćin jedinstvena za bolnicu i dom zdravlja, i nalazi se u bolnici tako da nije prikazan u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Prema navedenim podacima, sve laboratorije okruga raspolažu sa 8 zaposlenih sa visokom stručnom spremom i 66 laboratorijskih tehničara. U poređenju sa normativom, visoko stručni kadar nedostaje u Jagodini i Ćupriji. Laboranti nedostaju u Jagodini.

Tabela br 16.-Kadar u službi laboratorijske dijagnostike

Opština	Visoka stručna sprema										Medicinski tehničari			Niža sprema	
	Normativ	Ukupno	lekar		diplomirani farmaceuti	biolozi	specijalisti biohemičari	hemičari	ostali	Normativ	Ukupno	sa višom sa srednjom spremom			
			svega	od toga specijalist											
UKUPNO:	8	7	1	1	1	0	3	2	0	57	66	0	67	0	
DZ Ćuprija	2	1					1			14	23			23	
DZ Jagodina	4	3			1		1	1		26	21			21	
DZ Svilajnac	1	1					1			8	10			11	
DZ Despotovac	1	2	1	1				1		6	10			10	
DZ Rekovac		0								3	2			2	

Broj pacijenata u laboratorijama domova zdravlja je bio 104200. Ukupan broj izvršenih analiza je 181237. Broja analiza po lekaru odnosno farmaceutu je 149544 što je od normativa skoro duplo više (**1 lekar/farmaceut na 120000 analiza**) To je posebno izraženo kod Doma zdravlja Ćuprija i Doma zdravlja Jagodina. Dom zdravlja Rekovac nema u laboratoriji visoko stručni kadar.

Tabela br. 17-Izvršene analize u biohemijskim laboratorijama domova zdravlja u 2012. godini

Zdravstvena ustanova	Broj pacijenata	Hematološke analize	Biohemijiske analize	Pregled urina	Ukupno analiza	Broj analiza po lekaru/farmaceutu
DZ Despotovac	17500	25535	63359	32602	121496	60748
DZ Svilajnac	19500	29497	93986	24558	148041	148041
DZ Rekovac	6000	10878	22452	7864	41194	0
DZ Jagodina	44700	82014	302684	110796	495494	165165
DZ Ćuprija	16500	33313	147350	59918	240581	240581
UKUPNO	104200	181237	629831	235738	1046806	149544

Redgen dijagnostika

Službu rendgen dijagnostike u okviru primarne zdravstvene zaštite imaju domovi zdravlja Svilajnac, Despotovac i Rekovac. U Ćupriji, Paraćinu i Jagodini rendgen dijagnostika je pri bolnici tako da ovde neće biti prikazana. Služba rendgen dijagnostike u Rekovcu radi samo na nivou tehničara, odnosno nema lekara specijalista, jer lekar po normativima ide na 50000 stanovnika.

Tabela br 18-Kadar u službi rendgen dijagnostike

Opština	Lekari					Medicinski tehničari				Broj korisnika	Broj korisnika po lekaru	
	Normativ	Ukupno	opšte medicine	na specijalizaciji	specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom spremom	Sa srednjom spremom		
					br.	%						
DESPOTOVAC	1	2			2	100,00	2	3	2	1	22218 11109	
REKOVAC					#DIV/0!	#DIV/0!	2	2	1	1	10987 #DIV/0!	
SVILAJNAC	1	1			1	100,00	2	3	2	1	23240 23240	
OKRUG	2	3	0	0	3	100,00	6	8	5	3	56445 18815	

Tabela br 19-Posete u službi rendgen dijagnostike

Opština	P O S E T E										
	u ordinaciji kod			kućne		Ukupno poseta lekaru	Broj poseta po lekaru	Broj poseta po korisniku			
	lekara		ostalih medicinskih radnika	lekara	ostalih medicinskih radnika						
	ukupno	od toga prve									
	5	6	7	8	9						
UKUPNO	9835	9610	11517			10237	3412	0,18			
DESPOTOVAC	4518	4518	4518			4920	2460	0,22			
REKOVAC			1682				#DIV/0!				
SVILAJNAC	5317	5092	5317			5317	5317	0,23			

Broj poseta po lekaru u rendgen dijagnostici je 3412 što je znatno ispod normativa- mera izvršenja 6000 poseta po lekaru.

Polivalentna patronaža

Tabela 20. Kadar u službi patronaže

Opština	Patronažne sestre				Broj korisnika	broj korisnika po patronažnoj sestri		
	Normativ	UKUPNO	od toga sa					
			višom spremom	srednjom spremom				
		1	2	3	4	5		
UKUPNO	45	47	19	28	212304	4517		
Despotovac	5	7	2	5	22218	3174		
Jagodina	14	14	7	7	70048	5003		
Paraćin	11	7	3	4	54915	7845		
Rekovac	3	3		3	10987	3662		
Svilajnac	5	7	2	5	23240	3320		
Ćuprija	7	9	5	4	30896	3433		

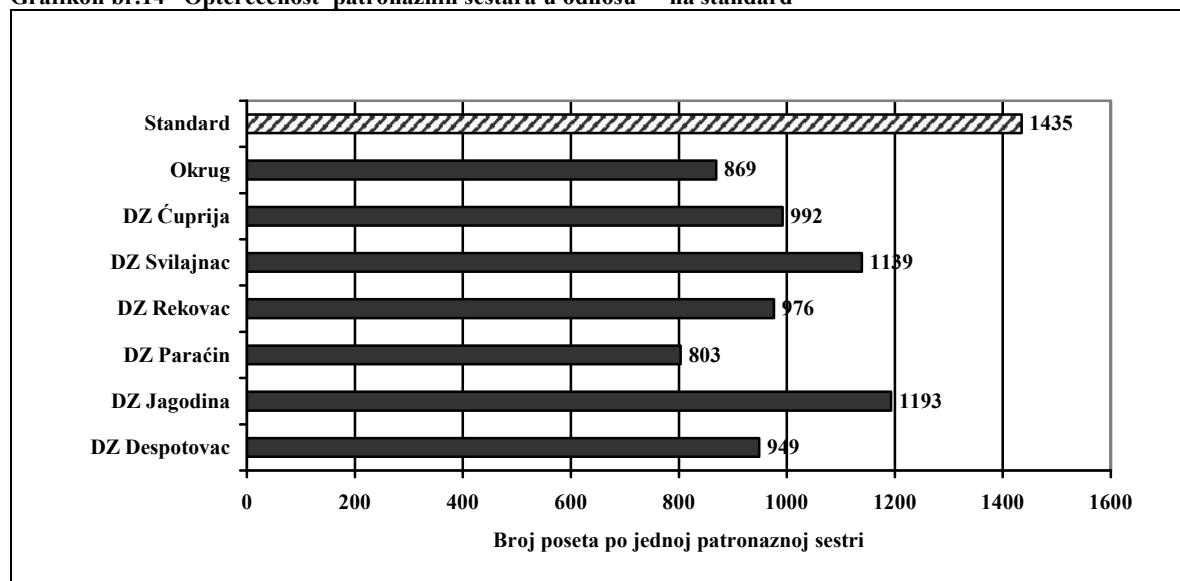
Patronažna služba je kadrovski nedovoljno obezbeđena gledajući ukupan broj zaposlenih i potreban broj izvršilaca po normativima kadrova. U Domu zdravlja u Paraćinu uposlili su manje patronažnih sestara nego što im to dozvoljava normativ, a više od normativa zaposленo je u Despotovcu, Ćupriji i Svilajncu. Broj korisnika po patronažnoj sestri je 4517 što je nešto iznad **standarda (5000 korisnika po sestri)**, a po domovima zdravlja se kreće od 3174 u Despotovcu do 7845 u Paraćinu.

Ukupan broj poseta po patronažnoj sestri se kreće od 803 u domu zdravlja Jagodina, do 1193 u Domu zdravlja Despotovac. **Standard poseta iznosi 1435 po sestri**, a prosek okruga je 949 poseta po sestri.

Tabela 21. Posete u službi patronaže

Opština	Ženama, trudnicama i porodiljama	Novorođenčad i odojcad	Ostaloj deci	Posete obolelim licima	Posete zbog socijalnih i higijenskih prilika	Ukupno	Ukupno poseta po patronažnoj sestri						
							1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO	9577	9245	5670	23920		31	44617						949
Despotovac	1212	1213	1410	4380			8354						1193
Jagodina	3484	3923	1547	2469			11244						803
Paraćin	2150	1275	1523	3468			6832						976
Rekovac	320	342	393	2632		31	3418						1139
Svilajnac	946	999	230	5487			6944						992
Ćuprija	1465	1493	567	5484			7825						869

Grafikon br.14 –Opterećenost patronažnih sestara u odnosu na standard

8. KORIŠĆENJE I RAD STACIONARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Prema Planu mreže zdravstvenih ustanova, bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Pomoravskog okruga u 2012. godini pružale su tri bolnice i to:

- Opšta bolnica u Ćupriji sa 469 postelja;
 - Opšta bolnica u Jagodini sa 270 postelja;
 - Opšta bolnica u Paraćinu sa 171 postelja;
- I dva stacionara internističkog tipa:
- Stacionar pri Domu zdravlja Despotovac sa 10 postelja;
 - Stacionar pri Domu zdravlja Svilajnac sa 10 postelja;

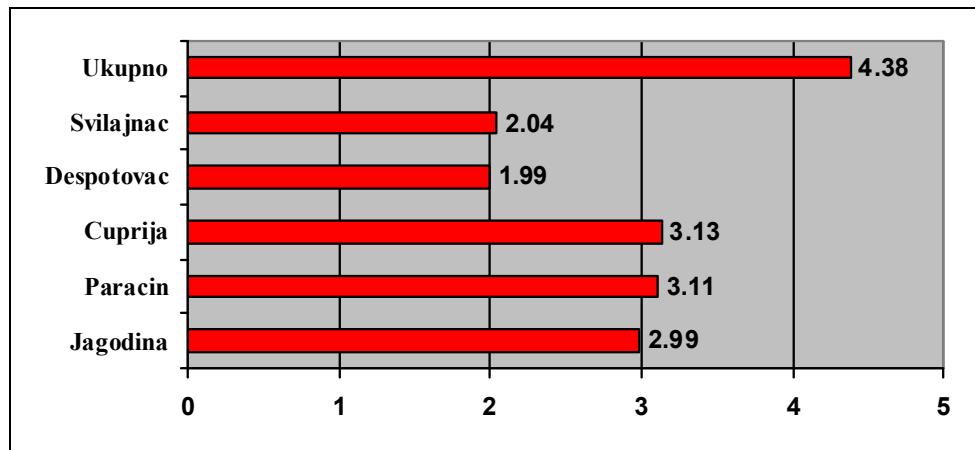
Obezbeđenost bolničkim posteljama

U 2012. godini stanovništvu Okruga bilo je na raspolaganju 930 bolničkih postelja (469 Ćuprija, 270 Jagodina, 171 Paraćin, 10 Despotovac, 10 Svilajnac) odnosno obezbeđenost stanovništva bolničkim posteljama iznosila je 4,38 postelja na 1000 stanovnika. Kod Ćuprije je obezbeđenost prikazana u odnosu na broj stanovnika celog okruga jer se u Ćupriji leče i stanovnici ostalih opština na odeljenjima koja su za ceo okrug (okružna bolnica), dok bolnici u Jagodini gravitira deostanovnistva opština Rekovac i Svilajnac.

Tabela br. 1 Obezbeđenost stanovništva okruga bolničkim posteljama u 2012. godini

Red. broj	Bolnice	Gravitirajuća populacija	Br. postelja	Br. poste. na 1000 st.
1.	Jagodina	90400	270	2,99
2.	Paraćin	54915	171	3,11
3.	Ćuprija	150000	469	3,13
4	Despotovac	5017	10	1,99
5	Svilajnac	4901	10	2,04
6	Ukupno	212304	930	4,38

Grafikon br. 1 – Obezbeđenost stanovništva okruga bolničkim posteljama 2012. god.

Struktura bolničkih postelja

Struktura bolničkih postelja po nameni je izuzetno važan pokazatelj zadovoljenja potreba stanovništva za bolničkim lečenjem.

Tabela br. 2 Struktura bolničkih postelja u 2012. god.

Odeljenja	Broj postelja						
	Čuprija •	Jagodina	Paraćin	Despotovac	Svilajnac	Ukupno	%
interno	83	72	41	10	10	216	23.23
hirurgija	75	49	32			156	16.77
ortopedija	27	15	18			60	6.45
urologija	30	4				34	3.66
ginekologija i akušerstvo	26	44	24			94	10.11
dečije	23	27	20			70	7.53
grudno	25	23	19			67	7.20
neurologija	35	20				55	5.91
psihijatrija	40	16				56	6.02
ORL + MFH	20					20	2.15
oftalmologija	10					10	1.08
produžena nega	38		12			50	5.38
nuklearna medicina	2					2	0.22
kožno	10					10	1.08
infektivno	17					17	1.83
Intenzivna nega	8		5			13	1.40
UKUPNO	469	270	171	10	10	930	100

- interno: kardiologija, gastroenterologija, endokrinologija i nefrologija.
- hirurgija: opšta, dečja, vaskularna, neurohirurgija, i plastična.

Najveći procenat učešća u odnosu na ukupan posteljni fond imaju internističke postelje 23,23%, zatim hiruške 16,8%, ginekološko-akušerske 10,1%, dečje 7,5%itd.

Obezbeđenost bolnica medicinskim kadrom

U 3 bolnice Pomoravskog okruga bilo je u 2011. godini zaposleno 1778 radnika od kojih 1397 zdravstvenih radnika i saradnika ili 78,6%. Od njih 25% je sa visokom školskom spremom.

Tabela br.3.Zaposleni u bolnicama Pomoravskog okruga

r. br.	Zdravstvena ustanova	Ukupno	ZDRAVSTVENI RADNICI I SARADNICI								NEMEDICINSKI RADNICI			
			Svega	VISOKA STRUČNA SPREMA				VŠS	SSS	Svega	NIŽA STRUČNA SPREMA	SVEGA		
				Lekari	stomatolozi	farmaceuti	ostalo	administrativni	tehnički					
0	1	2	3	4	5	9	10	11	12	15	19	20	21	22
	UKUPNO	1790	1412	357	339	2	5	11	190	853	12	378	103	275
1	Bolnica Paraćin	362	293	84	80	0	1	3	42	167	0	69	21	48
2	Bolnica Ćuprija	887	699	167	158	2	2	5	95	431	6	188	57	131
3	Bolnica Jagodina	541	420	106	101		2	3	53	255	6	121	25	96

Tabela br.4 Struktura medicinskog kadra koji sprovodi stacionarnu zdravstvenu zaštitu

Red br.	Bolnica	Uk.br. Lekara	Specijalista		na spec.		opšte prakse		br tehn.	po 1 lek. spec..
			br	%	br	%	br	%		
1.	Ćuprija	158.00	139	87.97	17	10.76	2	1.27	526	3.78
2.	Jagodina	101.00	90	89.11	10	9.90	1	0.99	308	3.42
3.	Paraćin	80.00	74	92.50	5	6.25	1	1.25	209	2.82
4.	Despotovac	1.00	0	0.00	0	0.00	1	100.00	12	#DIV/0!
5	Svilajnac	2.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	15	7.50
	UKUPNO	342	305	89.18	32	9.36	5	1.46	1070	3.51

Iz napred navedenih podataka može se videti da je stanovništvu Pomoravskog okruga u 2012. godini bilo na raspolaganju 930 bolesničkih postelja, koje je opsluživalo 357 lekara (305 specijalista ili 89,18%, 32 na specijalizaciji 9,36% i 5 lekara opšte prakse ili 1,46%) i 1070 tehničara ili 3,51 na jednog lekara specijalistu.

Posmatrano pojedinačno po bolnicama, najveći procenat lekara specijalista u odnosu na ukupan broj lekara ima bolnica u Paraćinu 92,5%, a najmanji u Ćupriji 87,97% (ako izuzmemos stacionar u Despotovcu i Svilajncu). Što se tiče odnosa tehničara i lekara specijalista u odnosu na normative za bolničko lečenje, najpovoljniji odnos imaju stacionari domova zdravlja Svilajnac i Despotovac za koje su i normativi dugački (1 lekar – 7 tehničara), dok je u bolnicama odnos ujednačen od 2,82 u Paraćinu do 3,8 u Ćupriji, a prosečni okrug je 3,51.

U narednoj tabeli prikazana je struktura medicinskog kadra u odnosu na broj postelja u pojedinim zdravstvenim ustanovama u 2012. godini.

Tabela br.5 Struktura medicinskog kadra u odnosu na broj postelja u 2012. God

Red br.	Bolnica	br postelja	Ukupan br. Lekara	Br. post. po 1 lek.	Br.lek. spec	Br.post. po lek. spec.	Br. med. tehn.	Br.post. po 1 tehn.
1.	Ćuprija	469	158	2.97	139	3.37	526	0.89
2.	Jagodina	270	101	2.67	90	3.00	308	0.88
3.	Paraćin	171	80	2.14	74	2.31	209	0.82
4.	Despotovac	10	1	10.00	0	#DIV/0!	12	0.83
5.	Svilajnac	10	2	5.00	2	5.00	15	0.67
Ukupno		930	342	2.72	305	3.05	1070	0.87

Iz navedene tabele se može videti da je prosečan broj postelja po jednom lekaru specijalisti u svim stacionarima 3,05 i 0,87 postelja po jednom medicinskom tehničaru.

Može se iz podataka primetiti da sve tri opšte bolnice imaju ujednačen broj postelja po 1 tehničaru dok po lekaru specijalisti najviše ima Ćuprija 3,37 a najmanje Paraćin 2,31.

Pokazatelji obima rada, odnosno korišćenje bolničkih kapaciteta

Bolnice Pomoravskog okruga, uključujući i stacionare domova zdravlja Despotovac i Svilajnac su u 2012. godini lečile 36872 osiguranog bolesnika i ostvarile 249683 bolesničkih dana. Prosečna zauzetost postelja bila je 73,56%, a prosečna dužina lečenja 6,77 dana.

Tabela br.7 Obim rada bolnica u 2012. godini

Red. Br..	Bolnica	Broj postelja	Broj ispisanih bolesnika	B.O.dani	% zauzetosti postelja	Prosečna duž. Lečenja
1	Ćuprija	469	18029	126630	73.97	7.02
2	Jagodina	270	10928	72338	73.40	6.62
3	Paraćin	171	7249	43973	70.45	6.07
4	Despotovac	10	354	3804	104.22	10.75
5	Svilajnac	10	312	2938	80.49	9.42
UKUPNO		930	36872	249683	73.56	6.77

Najveću zauzetost odnosno iskorišćenost bolničkih postelja imao je stacionar u Despotovcu 104,2% , zatim u Svilajncu 80,5% pa bolnica u Ćupriji 73,97%. Našim zakonskim regulativama je utvrđena optimalna iskorišćenost posteljnog fonda od 80- 85%. Smatra se da je ovaj pokazatelj funkcionisanja bolnica povoljan, ako ne prelazi 90% čime se doprinosi standardu lečenja i ako nije manji od 80%, čime se ostvaruje ekonomičnost u korišćenju bolničkih postelja.

Što se tiče prosečne dužine lečenja bolesnika, najmanja je u Paraćinu 6,07 dana, a najduža u Despotovcu 10,75 dana.

Iz navedenih podataka može se uociti daje prosecna duzina lecenja uglavnom u skladu sa standardom za pojedine grane, a najveća je u stacionarima u Despotovcu i Svilajncu gde se leci uglavnom gerijatrijska populacija, kao i na psihijatriji i odeljenjima produžene nege.

Tabela 8. Kapaciteti i korišćenje bolnickih postelja u 2012. godini po pojedinim oblastima

	broj postelja	broj bolesnika	broj dana ležanja	prosečna dužina lečenja	Prosečna zauzetost postelja
POMORAVSKI OKRUG	930	36872	249683	6.77	73.56
Opšta bolnica Čuprija	469	18029	126630	7.02	73.97
GINEKOLOGIJA	26	1251	5599	4.48	59.00
HIRURŠKE GRANE	170	7648	41203	5.39	66.40
INTRENISTIČKE SLUŽBE	170	6034	48812	8.09	78.67
NUKLEARNA MED.	2	151	432	2.86	59.18
PEDIJATRIJA	23	1583	5432	3.43	64.71
PSIHIJATRIJA	38	771	13717	17.79	98.90
PRODUŽENO LEČENJE	40	591	11435	19.35	78.32
Opšta bolnica Jagodina	270	10928	72338	6.62	73.40
GINEKOLOGIJA	44	1626	9453	5.81	58.86
HIRURŠKE GRANE	68	2745	21123	7.70	85.10
INTRENISTIČKE SLUŽBE	115	4527	30628	6.77	72.97
PEDIJATRIJA	27	1757	6768	3.85	68.68
PSIHIJATRIJA	16	273	4366	15.99	74.76
Zdravstveni centar Paraćin	171	7249	43973	6.07	70.45
GINEKOLOGIJA	24	1190	5743	4.83	65.56
HIRURŠKE GRANE	56	2465	16181	6.56	79.16
INTRENISTIČKE SLUŽBE	59	2444	15994	6.54	74.27
PEDIJATRIJA	20	996	3544	3.56	48.55
PRODUŽENO LEČENJE	12	154	2511	16.31	57.33
Dom zdravlja Svilajnac	10	312	2938	9.42	80.49
INTERNISTIČKI STACIONAR	10	312	2938	9.42	80.49
Dom zdravlja Despotovac	10	354	3804	10.75	104.22
INTERNISTIČKI STACIONAR	10	354	3804	10.75	104.22

Prosecna zauzetost postelja pokazuje varijacije po pojedinim granama pa se može zapaziti da najmanju prosečnu zauzetost imaju odeljenja pedijatrije i ginekologije.

U narednoj tabeli bice prikazano ispunjenje standarda mera izvršenja za doktore medicine specijaliste u pojedinim bolničkim i polikliničkim delatnostima u 2012. godini, koje su definisane u Pravilniku o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene sluzbe.

Tabela 9. Ispunjene standardne mera izvršenja za doktore medicine specijaliste u bolničkoj i polikliničkoj delatnosti

	Broj		Broj pacijenata po specijalisti			Broj specijalističkih pregleda			Broj specijalističkih pregleda po specijalisti				
			Specijalista	Pacijenata	Broj	Po pravilniku	Razlika	Ukupno	Ambulanta	Stacionar	Broj	Po pravilniku	Razlika
POMORAVSKI OKRUG	260	35796	138	184	-47	448558	439540	10466	1725	1991	-266		
Opšta bolnica Čuprija	116	17107	147	199	-52	150945	146202	4743	1301	1433	-132		
Dermatologija	3	394	131	210	-79	13118	13118	0	4373	1260	3113		
Ginekologija i akušerstvo	8	1251	156	250	-94	1425	1343	82	178	1260	-1082		
Hirurgija	29	4237	146	210	-64	26373	22859	3514	909	1680	-771		
Infektivne bolesti	3	643	214	165	49	2568	2568	0	856	1260	-404		
Interna	29	3642	126	170	-44	31374	31374	0	1082	1260	-178		
Neurologija	8	1355	169	170	-1	8871	8866	5	1109	1260	-151		
Oftalmologija	6	471	79	250	-172	11732	11441	291	1955	1680	275		
ORL	6	695	116	250	-134	9657	9339	318	1610	1680	-71		
Ortopedija	6	565	94	130	-36	9259	9168	91	1543	2100	-557		
Pedijatrija	8	1583	198	210	-12	14828	14752	76	1854	1050	804		
Psihijatrija	6	591	99	165	-67	8287	8050	237	1381	1025	356		
Urologija	6	1680	280	210	70	13453	13324	129	2242	1680	562		
Opšta bolnica Jagodina	80	10928	137	189	-53	161687	161229	458	2021	2747	-726		
Dermatologija	3	0	0	0	0	14429	14429	0	4810	6300	-1490		
Ginekologija i akušerstvo	9	1626	181	250	-69	5669	5657	12	630	1260	-630		
Hirurgija	21	2045	97	210	-113	27487	27312	175	1309	1680	-371		
Interna	21	3746	178	170	8	21147	21146	1	1007	1260	-253		
Neurologija	4	781	195	170	25	8024	7769	255	2006	1260	746		
Oftalmologija	3	0	0	0	0	17799	17799		5933	6300	-367		
ORL	3	0	0	0	0	20798	20798		6933	6300	633		
Ortopedija	4	493	123	130	-7	23480	23480	0	5870	2100	3770		
Pedijatrija	7	1757	251	210	41	6902	6887	15	986	1050	-64		
Psihijatrija	4	273	68	165	-97	11608	11608	0	2902	1025	1877		
Urologija	1	207	207	210	-3	4344	4344	0	4344	1680	2664		
Opšta bolnica Paraćin	61	7095	116	194	-78	135376	131205	4171	2219	3255	-1036		
Dermatologija	2	0	0	0		7984	7984	0	3992	6300	-2308		
Ginekologija i akušerstvo	7	1190	170	250	-80	1134	1134	0	162	1260	-1098		
Hirurgija	15	2044	136	210	-74	13335	13335	0	889	1680	-791		
Interna	17	2444	144	170	-26	30775	27827	2948	1810	1260	550		
Neurologija	2	0	0	0	0	14058	13335	723	7029	3150	3879		
Oftalmologija	3	0	0	0	0	14080	14080	0	4693	6300	-1607		
ORL	2	0	0	0	0	12495	12398	97	6248	6300	-53		
Ortopedija	3	421	140	130	10	9687	9357	330	3229	2100	1129		
Pedijatrija	7	996	142	210	-68	5751	5751	0	822	1050	-228		
Psihijatrija	3	0	0	0	0	26077	26004	73	8692	3150	5542		
Dom zdravlja Svilajnac	2	312	156	170	-14	904	530	374	452	1260	-808		
Dom zdravlja Despotovac	1	354	354	170	184	564	0	564	564	1260	-696		

Prethodna tabela pokazuje da je broj ležećih pacijenata po lekaru specijalisti na teritoriji okruga 138 što je manje od proseka propisanih mera izvrsenja (184) , u Ćupriji prosečan broj ležećih pacijenata po lekaru specijalisti 147, u Jagodini 137 a u Paraćinu 116. Posmatrajući pojedinačno po službama uočava uglavnom manji prosek od standarda. Broj specijalističkih pregleda po lekaru na nivou okruga je 1725 (po pravilniku prosek 1991, osim kod specijalističkih službi bez stacionarnog dela gde je prosek veći kao za primarnu zdravstvenu zaštitu.). U Jagodini i Paraćinu spcijalističke službe koje nemaju stacionarni deo su oftalmologija, ORL i dermatovenerologiji i kod njih je normativ 6300 pregleda, a u Paraćinu i neurologija i psihijatrija (normativ 3150 pregleda).

Tabela 10. Broj operacionih sala,operacija i prosečan broj operacija po lekaru u 2012. godini

ZDRAVSTVENA USTANOVA	br.lekara spejalista	br. operacionih sala	br.operacija	br.operacija po specijalisti
POMORAVSKI OKRUG	90	33	18206	202
Opšta bolnica Ćuprija	49	24	8997	184
Akušerstvo	1	12	421	421
Dečija hirurgija	2	0	293	147
Ginekologija	7	1	797	114
Hirurgija	8	3	1044	131
Kardiovaskularna hirurgija	2	0	179	90
Maksilofacijalna hirurgija	2	0	610	305
Neurohirurgija	2	1	96	48
Oftalmologija	6	1	885	148
ORL	4	1	312	78
Ortopedija sa traumatologijom	6	2	638	106
Plastična hirurgija	3	1	3104	1035
Urologija	6	2	618	103
Opšta bolnica Jagodina	23	5	6702	291
Ginekologija i akušerstvo	9	1	2012	224
Hirurgija	11	2	2936	267
Ortopedija sa traumatologijom	2	1	1688	844
Urologija	1	1	66	66
Zdravstveni centar Paraćin	18	4	2507	139
Ginekologija i akušerstvo	7	1	610	87
Hirurgija	8	2	1635	204
Ortopedija sa traumatologijom	3	1	262	87

Prosecan broj operacija po lekaru na teritoriji okruga je 202 , pri čemu je najveci prosek u Jagodini 291, zatim u Ćupriji 184 operacija po lekaru, , a najmanji u Paraćinu 139 operacije po lekaru.

Tabela 11. Broj laboratorijskih analiza i pacijenata u 2012. godini

POMORAVSKI OKRUG	UKUPNO	Ambulantni pacijenti	Stacionarni pacijenti
Broj pacijenata	156128	84581	71547
Broj pregledanih uzoraka	1310049	743484	566565
UKUPNO ANALIZA	1688499	907891	780608
Hematološke analize	240946	117869	123077
Biohemijske analize	942221	436028	506193
Analiza urina	226204	175495	50709
Mikrobiologija i parazitologija	176365	141562	34803
Patohistološka laboratorija	44495	8216	36279
Ostale laboratorije	58268	28721	29547

Stacionari domova zdravlja u Svilajncu i Despotovcu, nemaju odvojenu laboratoriju za pacijente stacionara vec se sve analize obavljaju u laboratoriji doma zdravlja, ali su analize za stacionarne pacijente posebno evidentirane. Laboratorija Zdravstvenog centra Paraćin je jedinstvena za primarnu i sekundarnu zdravstvenu zaštitu i kompletan rad je prikazan u tabeli, dok u Jagodini i Ćupriji domovi zdravlja, koji su samostalne ustanove imaju svoje laboratorije, ali i pri bolničkim laboratorijama postoji određeni broj analiza koji se radi za ambulantne pacijente. Ukupan broj realizovanih laboratorijskih analiza u bolničkim laboratorijama na teritoriji okruga je 1688499 pri čemu je 53,7% analiza realizovano za ambulantne pacijente.

ZAKLJUČCI I PREDLOG MERA

1. Populaciona dinamika je u Pomoravskom okrugu multifaktorski determinisana i karakterišu je specifičnost u kretanju stanovništva vezana za veliki broj ljudi na privremenom radu u inostranstvu koji stalno povlače za sobom mlađu populaciju, a ostaju staračka domaćinstva što je posebno karakteristično za opštine Despotovac i Svilajnac, dok se iz Opštine Rekovac koja spada u red nerazvijenih opština i ima uglavnom ruralno stanovništvo, mlađa populacija iseljava u okolne gradove. Stanovništvo ovih opština spada u red vrlo starog stanovništva jer se procenat stanovništva starijeg od 65 godina (popis 2011.) kreće od 18,3% u Jagodini do 30,5% u Rekovcu, tako da se ceo okrug sa 20,7% starog stanovništva nalazi u poodmakloj fazi demografskog starenja.

2. Demografski procesi se karakterišu opadanjem broja stanovnika između dva zadnja popisa za 5,7%, niskom stopom nataliteta od 7,3 i visokom stopom mortaliteta od 14,6 na 1000 stanovnika a samim tim i negativnom stopom prirodnog priraštaja -7,3. Stope smrtnosti odojčadi, male dece i mrtvorodenosti spadaju u red niskih stopa.

3. Socioekonomski pokazatelji okruga govore da je ukupno 28936 lica nezaposleno što je , u odnosu na prethodnu godinu 18% nezaposlenih više. Prosečni neto lični dohodak okruga za 2012. godinu je 37471 što je 10% više nego prethodne godine, dok je prosek Srbije 41377.

4. Sadašnju zdravstvenu situaciju Pomoravskog okruga karakterišu klasični problemi koji su predomirajući i karakteristični i za visokorazvijene zemlje. U strukturi uzroka smrti dominiraju masovne nezarazne bolesti, pre svega kardiovaskularne i maligne, zatim nedovoljno definisana stanja, respiratorne i bolesti mokraćno polnog sistema.

5. U registrovanom vanbolničkom morbiditetu najveći značaj kod dece i mladih imaju bolesti respiratornog sistema, a kod radno aktivne i populacije starih bolesti kardiovaskularnog

,digestivnog i koštano- mišićnog sistema., dok su u bolničkom morbiditetu najzastupljeniji problemi ishemische bolesti srca, opstruktivne bolesti pluća, holelitijaza, dijabet i dr.

6. U strukturi oboljevanja od zaraznih bolesti dominirao je streptokokni faringitis a zatim influenca dok je smrtnih slučajeva od zaraznih bolesti bilo 1. Od polno prenosivih bolesti obolelo je 20 lica, najviše od hroničnog Hepatitis-a C , 9 lica.

7. Najveću stopu incidence među nezaraznim bolestima imale su maligne bolesti 327,8, koronarne 192 i dijabet 161,8 na 100000 .

8. Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće pokazali su da je najveće procenat neispravnih uzoraka iz javnih vodnih objekata (oko 40%), seoskih vodovoda oko 19% ispitivanih uzoraka, zatim iz gradskih vodovoda 6,4% .

9. Vakcinacija predstavlja najbržu, najefikasniju i najekonomičniju meru zdravstvene zaštite. U 2012. godini realizovana je u proseku sa obuhvatom od 95% do 98,5%.

10. Zdravstvenu zaštitu stanovništvu okruga obezbeđivalo je jedanaest zdravstvenih ustanova:jedan zdravstveni centar, pet domova zdravlja , dve opšte bolnice, jedna apotekarska ustanova, zavod za javno zdravlje i zdravstvena služba gerontološkog centra.

11. Od ukupnog broja zaposlenih u ovim zdravstvenim ustanovama 77% su zdravstveni radnici i saradnici od čega je 22% sa visokom stručnom spremom, a od ukupnog broja lekara 78,3% je specijalista.

12. Obezbeđenost stanovništva Pomoravskog okruga zdravstvenim radnicima je različita zavisno od zdravstvene ustanove i službe. Nedovoljna obezbeđenost lekarima prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti je u službama za zaštitu usta i zuba predškolske i školske dece, i to u domu zdravlja Despotovac gde je broj korisnika po lekaru 2131 (standard 1500). Najbolju obezbeđenost lekarima imaju službe za zaštitu zdravlja usta i zuba odraslih gde je 7106 korisnika po lekaru (standard 10000) i službe za zdravstvenu zaštitu žena sa 4491 korisnika po lekaru (standard 6500), službe za zdravstvenu zaštitu dece i školske dece sa 547 odnosno 1089 korisnika (standard 850 i 1500).

13. U posmatranom periodu može se uočiti vrlo slaba iskorišćenost stomatoloških službi za odrasle sa 0,2 posete po korisniku i 1629 poseta po lekaru (standard 3000), zatim službi za zdravstvenu zaštitu žena sa 1,2 poseta po ženi (15 god. I više) za godinu dana i 3777 poseta po lekaru (standard 6000 poseta). Razlog za ovako slabu iskorišćenost ovih službi nalazi se u velikom odlivu pacijenata u privatne ginekološke i stomatološke ordinacije. Najveći broj poseta po korisniku je u Službi za zdravstvenu zaštitu dece 11,7 posete, dok školska dece i omladina posete lekara u proseku 5,5 puta godišnje. Svaki odrasli stanovnik poseti lekara opšte medicine 5,2 puta godišnje. Najveći broj poseta po lekaru je u službama opšte medicine 7375, službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine 5832 i ove službe jedine imaju prosečan broj poseta po lekaru na nivou propisanog standarda, dok je kod ostalih ispod standarda.

Posmatrajući strukturu poseta lekarima uočava se izražena dominacija kurativnih poseta i izuzetno skroman procenat preventivnih pregleda pogotovu u zdravstvenoj zaštiti odraslog stanovništva i zdravstvenoj zaštiti žena.

14. Pomoravski okrug je u 2012. godini raspolagao sa 930 bolničkih postelja pa je obezbeđenost stanovništva posteljnim fondom 4,38 postelja na 1000 stanovnika

- Bolnički kapaciteti u svim bolnicama uglavnom imaju optimalnu iskorišćenost 73,56%, a prosečna dužina lečenja 6,77 dana.

- Pacijentima je bilo na raspolaganju 342 lekara od čega 305 ili 88,18% specijalista i 1070 medicinska tehničara

- Prosečna opterećenost kadra bolničkim posteljama je 2,72 postelja po lekaru odnosno 3,05 po specijalisti. Broj postelja po jednom medicinskom tehničaru je 0,87. Prosečan broj bolesnika po lekaru specijalisti na nivou okruga bio je 138 (standard od 130-250),a broj specijalističkih pregleda 1725 po lekaru (standard od 1050-2100). Broj operacija po lekaru specijalisti je 202.

Broj pacijenata po lekaru je neznatno manji nego pethodne godine, broj pregleda je manji za 300,a broj operacija po hirurgu je na nivou prethodne godine.

Rezultati ove analize ukazuju na potrebu implementacije sledećih mera:

1. Predominacija masovnih nezaraznih bolesti u strukturi oboljevanja i umiranja stanovništva Pomoravskog okruga zahteva striktnu primenu Programa integrisane preventivne zaštite od hroničnih nezaraznih bolesti, uz obezbeđenje materijalnih resursa i preciziranih zadataka za sprovođenje strategija i mera, kao i sprovođenje usvojenih Nacionalnih programa prevencije i ranog otkrivanja pre svega karcinoma grlića materice i karcinoma dojke.
2. Očuvanje i dalje unapredjenje zdravlja najosetljivijih kategorija stanovništva-žena, dece, školske dece i omladine, zahteva dosledno sprovođenje mera utvrđenih Uredbom o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata i Programa koji je sastavni deo Uredbe.
3. Demografska situacija je zabrinjavajuća što zahteva sveobuhvatno sagledavanje problema s obzirom na kompleksnu osnovu reproduktivnog ponašanja u savremenom društvu.
4. Primarna zdravstvena zaštita težište svojih aktivnosti mora staviti na mere promocije zdravlja i prevencije bolesti, a reorganizacijom postojećih službi preusmeriti se ka porodici i instituciji porodičnog lekara, uključujući u taj sistem i privatnu lekarsku praksu.
5. Usvajanjem nove Uredbe o planu mreže zdravstvenih ustanova kao i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti, počelo se sa restrukturiranjem stacionarnih ustanova odnosno bolničkih postelja, što je i te kako bilo potrebno obzirom na pokazatelje rada bolnica.